

Broj: 03-23.1-14-19/23
Sarajevo, 22.02.2023. godine

PRIMLJENO: 03-03-2023			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Radni broj	Broj priloga
03/3	50-18	1858	4/22

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Zajednička komisija za ekonomske reforme i razvoj
N/r sekretara

Predmet: Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za januar/siječanj - decembar/prosinac 2022. godine u Bosni i Hercegovini, dostavlja se

Poštovani,

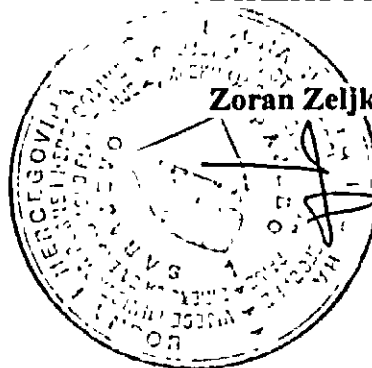
Direkcija za ekonomsko planiranje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (DEP) je pripremila Informaciju o kretanju makroekonomskih pokazatelja za januar/siječanj - decembar/prosinac 2022. godine u Bosni i Hercegovini.

Navedeni materijal se dostavlja radi informiranja.

S poštovanjem,

DIREKTOR

Zoran Zeljko

U prilogu:
- kao u tekstu

the 1990s, the number of people in the UK who are aged 65 and over has increased from 10.5 million to 13.5 million, and the number of people aged 75 and over has increased from 4.5 million to 6.5 million (Office for National Statistics 2000).

There is a growing awareness of the need to address the needs of older people, and the UK Government has set out a strategy for the 21st century (Department of Health 2001). The strategy is based on the principle of 'active ageing', which is defined as 'the process of optimising opportunities for health, participation in society, and security in old age' (Department of Health 2001, p. 1).

The strategy is based on three pillars: health, participation and security. The Department of Health has set out a number of objectives for each pillar, and has identified a number of key areas for action. The key areas for action are: health, participation, security, and the environment.

The Department of Health has set out a number of objectives for each pillar, and has identified a number of key areas for action. The key areas for action are: health, participation, security, and the environment. The Department of Health has set out a number of objectives for each pillar, and has identified a number of key areas for action. The key areas for action are: health, participation, security, and the environment.

The Department of Health has set out a number of objectives for each pillar, and has identified a number of key areas for action. The key areas for action are: health, participation, security, and the environment. The Department of Health has set out a number of objectives for each pillar, and has identified a number of key areas for action. The key areas for action are: health, participation, security, and the environment.

The Department of Health has set out a number of objectives for each pillar, and has identified a number of key areas for action. The key areas for action are: health, participation, security, and the environment. The Department of Health has set out a number of objectives for each pillar, and has identified a number of key areas for action. The key areas for action are: health, participation, security, and the environment.

The Department of Health has set out a number of objectives for each pillar, and has identified a number of key areas for action. The key areas for action are: health, participation, security, and the environment. The Department of Health has set out a number of objectives for each pillar, and has identified a number of key areas for action. The key areas for action are: health, participation, security, and the environment.

The Department of Health has set out a number of objectives for each pillar, and has identified a number of key areas for action. The key areas for action are: health, participation, security, and the environment. The Department of Health has set out a number of objectives for each pillar, and has identified a number of key areas for action. The key areas for action are: health, participation, security, and the environment.

The Department of Health has set out a number of objectives for each pillar, and has identified a number of key areas for action. The key areas for action are: health, participation, security, and the environment. The Department of Health has set out a number of objectives for each pillar, and has identified a number of key areas for action. The key areas for action are: health, participation, security, and the environment.

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj – decembar/prosinac 2022. godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	6
<i>Kretanje industrijske proizvodnje.....</i>	6
<i>Maloprodaja.....</i>	8
<i>Tržište rada.....</i>	9
2. Javne finansije.....	11
<i>Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini.....</i>	12
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda</i>	14
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	15
<i>Cijene.....</i>	16
<i>Monetarni sektor.....</i>	17
<i>Bankarski sektor.....</i>	19
<i>Berze u Bosni i Hercegovini.....</i>	19
4. Vanjski sektor.....	21
<i>Vanjskotrgovinska robna razmjena.....</i>	21
5. Strana direktna ulaganja.....	25

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu Bosne i Hercegovine. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju Bosne i Hercegovine.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima Bosne i Hercegovine koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu Bosne i Hercegovine.

* * *

Preliminarni statistički podaci za 2022. godinu ukazuju na to da je uprkos izazovima kao što su pojačani inflatorni pritisci i slabljenje globalnog ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini nastavljen trend rasta ekonomske aktivnosti iz prethodne godine. Tako je Bosna i Hercegovina prema podacima BHAS-a (statistika nacionalnih računa, rashodni pristup (K1-K3 2022) za period januar-septembar 2022. godine zabilježila relativno snažan realni ekonomski rast od oko 4,4% u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Međutim, ono što vrijedi istaći jeste da je u drugoj polovini 2022. godine godine trend rasta značajno usporen u odnosu na početak godine što potvrđuju registrirane stope ekonomskog rasta po kvartalima K1 5,0%, K2 5,8% i K3 2,6%. Uvidom u strukturu ostvarenog rasta može se zaključiti da je domaća tražnja tražnja kroz povećanje potrošnje i bruto investicija predstavljala glavni oslonac rasta BDP-a, dok je vanjskotrgovinski bilans imao negativan doprinos ekonomskom rastu. Ako se ima u vidu da eksterno okruženju predstavlja veoma važnu strukturnu odrednicu ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini može se zaključiti da je visok nivo privredne aktivnosti u zemljama EU (realni rast od oko 3,5%²) značajno doprinio povećanju BDP-a u Bosni i Hercegovini u 2022. godini.

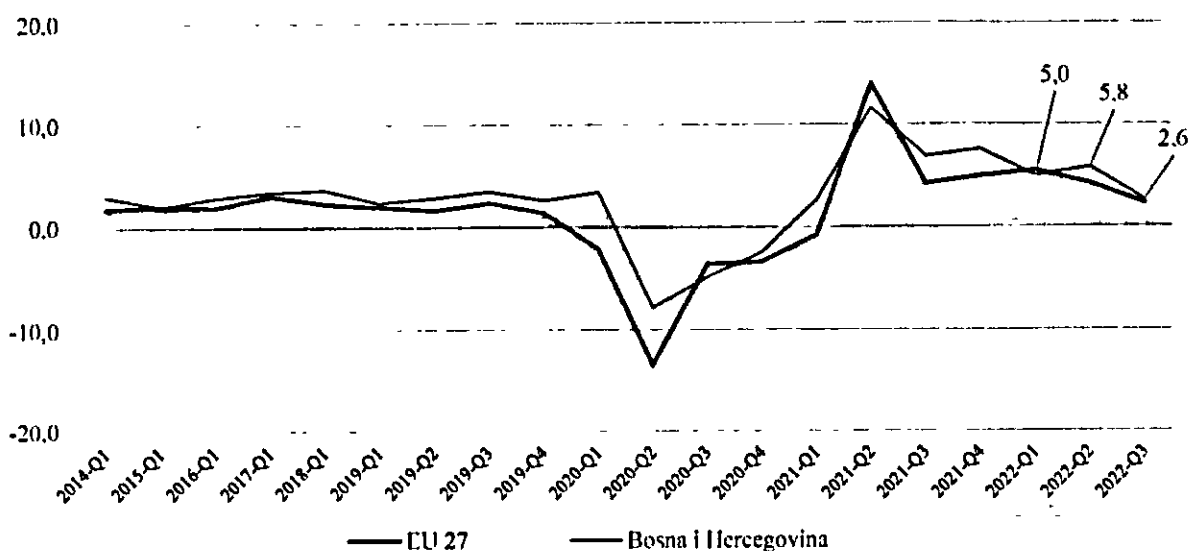
3

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci za K3 2022. godine“, 30.12.2022. godine.

² Eurostat, Euroindicators, „Preliminary flash estimate for the fourth quarter of 2022“, 15/2023 - 31 January 23

³ EU Candidate Countries & Potential Candidates Quarterly, (CCEQ), 3rd Quarter 2022.

Grafikon 1: Kretanje BDP-a u Bosni i Hercegovini i u EU (stopa rasta g/g)

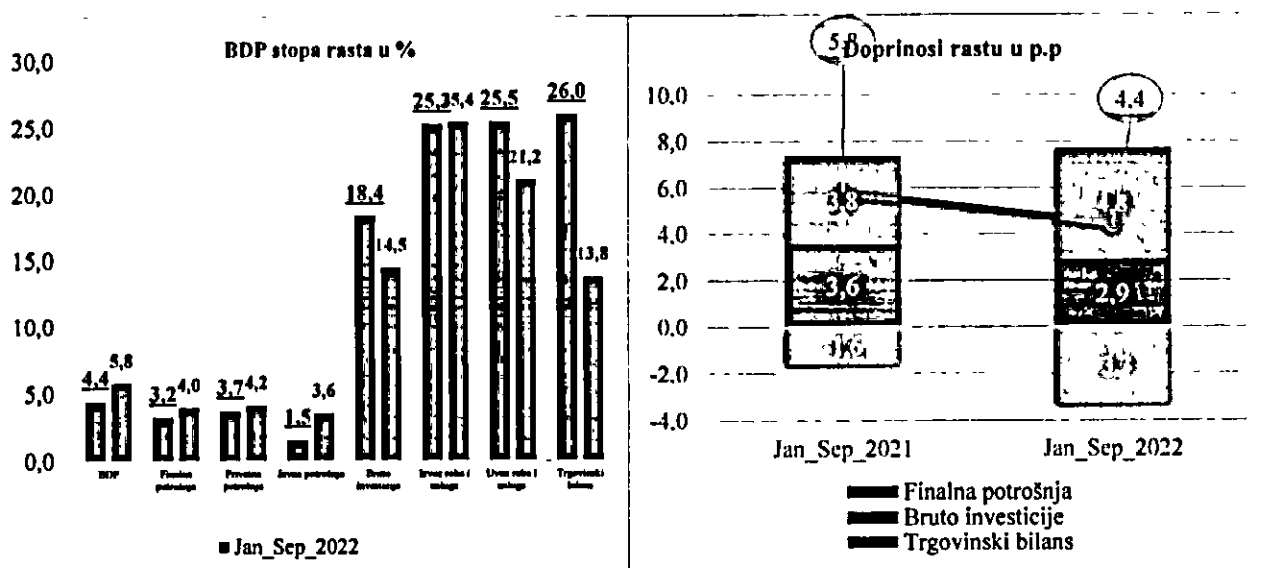
Izvori: BHAS i EUROSTAT

Ako se pažljivije posmatra struktura ostvarenog rasta BDP-a za period januar-septembar 2022. godine od oko 4,5% može se zaključiti da je finalna potrošnja predstavljala ključno uporište ekonomskog rasta u zemlji. Naime, u periodu januar-septembar 2022. godine došlo je do povećanja finalne potrošnje od 3,2% (privatna potrošnja 3,7%, javna potrošnja 1,5%), tako da je ukupan doprinos ekonomskom rastu iznosio oko 3 p.p. Povećanje broja zaposlenih od oko 2%, dvocifren rast novčanih priliva iz inostranstva uz kreditni rast sektora stanovništva od oko 5% uprkos jačanju inflatornih pritisaka omogućili su ovaj rast privatne potrošnje u Bosni i Hercegovini. Ako se ima u vidu da privatna potrošnja čini 75% BDP-a, može se zaključiti da je rast privatne potrošnje od preko 3% bio najzaslužniji za ostvareni ekonomski rast u prvoj polovini 2022. godine. Određeni kratkoročni statistički pokazatelji kao što su porast prometa u maloprodaji od oko 15%, rast robnog uvoza od preko 30%, kao i povećanje prihoda od PDV-a od oko 16% na implicitan način potvrđuju rast privatne potrošnje u Bosni i Hercegovini. S druge strane, obzirom na povećanje javnih rashoda usljed preduzetih mjera u borbi protiv inflacije i izborne godine javna potrošnja je očekivano porasla za 1,5% u odnosu na isti period prethodne godine uz doprinos ekonomskom rastu od 0,3 p.p. Međutim, ono što je obilježilo 2022. godinu u ekonomskom smislu kako u Bosni i Hercegovini tako i u svijetu jesu svakako pojačani inflatorni pritisci i izrazito visoke stope rasta cijena roba i usluga. Naime, post-pandemijski ekonomski oporavak, pokidani lanci snadbijevanja i u konačnici kriza u Ukrajini doveli su naglog skoka svjetskih cijena prije svega energenata i hrane, što se odrazilo na cijene ostalih roba i usluga u svijetu. Tako je rast svjetskih cijena u 2022. godini prema podacima IMF-a iznosio skoro 50%, pri čemu su najznačajnija povećanja ostvarena u okviru kategorija energenti 97% (sirova nafta 66,5%, prirodni gas 213%) i hrane 20,5%. Ova globalna cjenovna kretanja rezultirala su naglim povećanjem cijena roba i usluga u Bosni i Hercegovini u 2022. godini.⁴ Tako je u Bosni i Hercegovini u 2022. godini registriran rast indeksa potrošačkih cijena CPI od oko 15% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovaj rast kako svjetskih tako i potrošačkih cijena predstavlja ključni razlog usporavanja ekonomskog rasta u drugoj polovini 2022. godine, a projekcije međunarodnih institucija ukazuju na dodatno usporavanje tokom sljedeće godine. Pored povećanja potrošnje, prema podacima statistike nacionalnih računa

⁴ <https://data.imf.org/?sk=471DDDF8-D8A7-499A-81BA-5B332C01F8B9&slId=1547558078595>

BHAS-a za period januar-septembar 2022 godine u Bosni i Hercegovini je registriran relativno snažan rast bruto investicija od 18,4% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je doprinos istih u ekonomskom rastu iznosio skoro 5 p.p. Međutim, prilikom interpretacije ovog relativno snažnog rasta investicija potrebno je imati u vidu da se u okviru kategorije nalaze i zalihe koje su vrlo vjerovatno imale utjecaj na rast investicija u ovom periodu. Pored kategorije zaliha, ova relativno visoka stopa rasta investicije nesumnjivo je posljedica i niske osnovice iz istog period prethodne godine, obzirom da oporavak investicionih ulaganja napreduje dosta sporije u odnosu na ostale komponente u strukturi BDP-a. Naime, iako podaci iz nacionalnih računa ukazuju na dvocifren rast investicija, određeni kratkoročni pokazatelji kao što je stagnacija građevinskih radova sa registriranom stopom rasta od -0,8%, kao i porast kredita nefinansijskim preduzećima od oko 4,5% to ne potvrđuju. Istovremeno jačanje kako izvozne tako i domaće tražnje uz značajan rast svjetski cijena rezultirao je snažnim rastom ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini. Naime, prema podacima BHAS-a za period januar-septembar 2022. godine ukupna vanjskotrgovinska razmjena (robe + usluge) uvećana je za oko 30%, što je posljedica istovremenog rasta izvoza i uvoza. Međutim, prilično ujednačene stope rasta uvoza 25,5% i izvoza 25,4%⁵ rezultirali su povećanjem vanjskotrgovinskog deficita od oko 25% u odnosu na isti period prethodne godine, tako da je doprinos vanjskog sektora u ekonomskom rastu bio negativan i iznosio je preko 3 p.p. Detaljniji pregled strukture ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2022. godine po komponentama rasta prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 2: Struktura ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini za period januar-septembar 2022. godine (stope rasta u % i doprinosi rastu u p.p)

Izvor: BHAS

U nedostatku zvaničnih podataka iz nacionalnih računa a na bazi kratkoročnih pokazatelja za K4 2022. godine, procjenjuje se da je u posljednjih nekoliko mjeseci došlo do dodatnog usporavanja ekonomskog rasta u zemlji. Pokazatelji o kao što je pad fizičkog obima industrijske proizvodnje u K4 2022. godine, znatno niže stope rasta izvoza i uvoza u odnosu na početak

⁵ Prikazane stope rasta izvoza i uvoza predstavljaju ukupne kategorije (robe + usluge) i realna povećanja po ovim kategorijama, a podaci su preuzeti iz saopštenja statistike nacionalnih računa za BHAS-a K3 2022. godine.

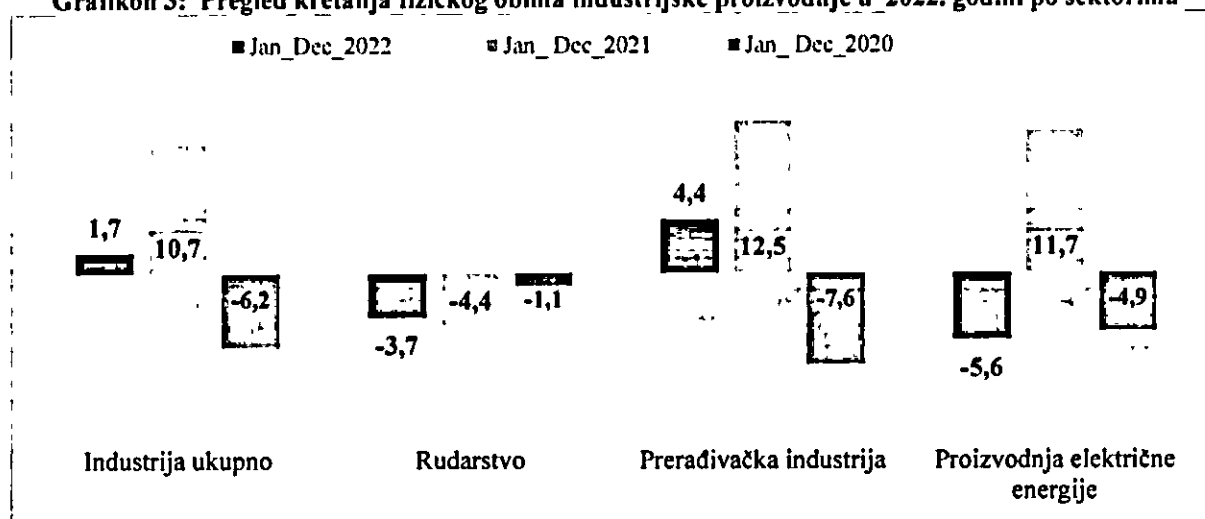
godine, kao i skromniji rast javnih prihoda na implicitan način ukazuju na usporavanje ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u K4 2022. godine.

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

Trenutno raspoloživi statistički podaci (međunarodni i domaći) za 2022. godine ukazuju na to da je trend rasta privredne aktivnosti nastavljen, ali nešto nižim intezitetom u odnosu na prethodnu godinu. Naime, prema podacima Eurostata za 2022. godinu u zemljama EU zabilježen je ekonomski rast od oko 3,5% u odnosu na isti period, dok je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje iznosio oko 2%.⁶ Čini se da je sličan trend kretanja privredne aktivnosti primjetan i u Bosni i Hercegovini. Naime, prema trenutno raspoloživim preliminarnim podacima BHAS-a za 2022. godinu u Bosni i Hercegovini je registriran rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 1,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano na kvartalima, registrirane stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje su iznosile K1 3,9%, K2 5,3%, K3 -0,3% i K4 -2,0%. Ove stope rasta ukazuju negativne stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje u posljednjih nekoliko mjeseci ukazuju na to da je u posljednjih nekoliko mjeseci došlo do određenog slabljenja proizvodnje u Bosni i Hercegovini u odnosu na početak godine. Ovakav trend kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini na implicitan način ukazuje da ekonomska aktivnost usporava u odnosu na početak godine. Ako se detaljnije posmatra struktura fizičkog obima proizvodnje može se zaključiti da je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje u 2022. godine ostvaren isključivo zahvaljujući povećanju proizvodnje u okviru prerađivačke industrije od 4,4%. S druge strane, u okviru sektora rudarstvo zabilježeno je smanjenje od 3,7%, dok je proizvodnja električne energije smanjena za preko 5% u odnosu na prethodnu godinu godine.⁷ Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini po sektorima u 2022. godini prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 3: Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u 2022. godini po sektorima

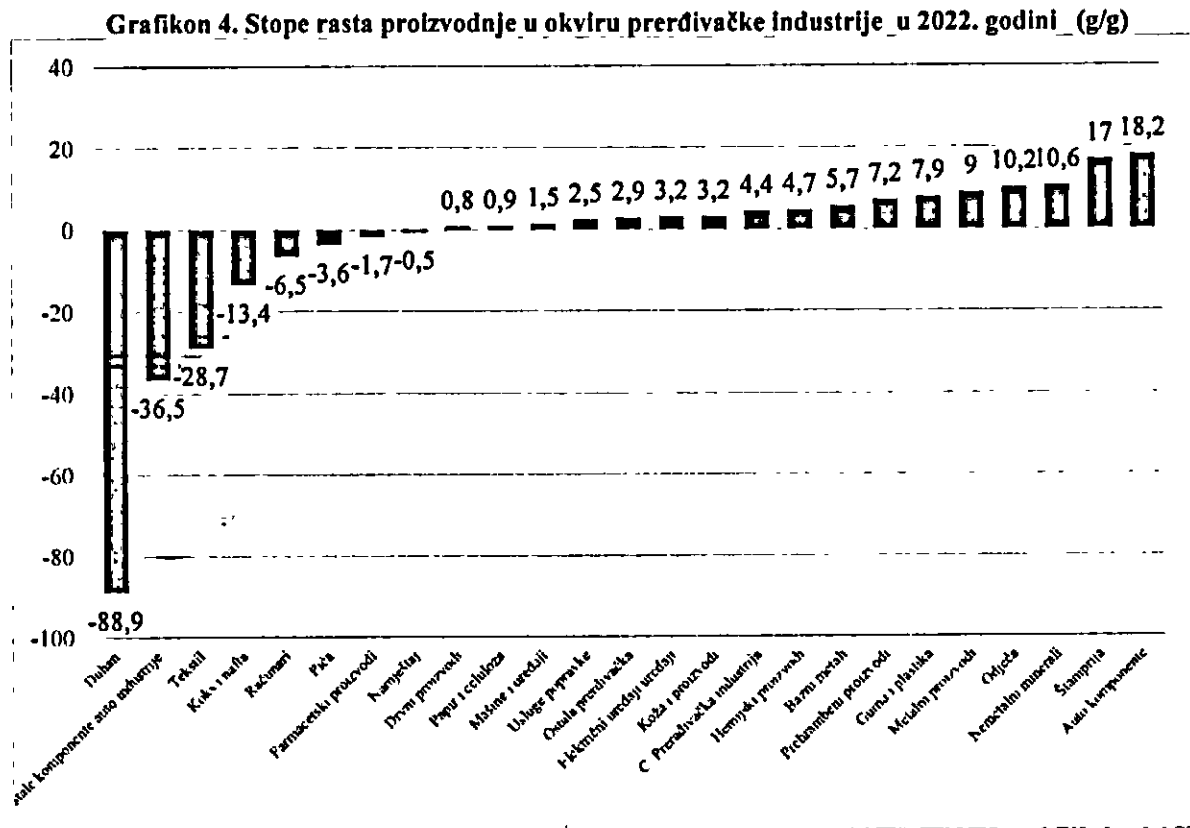

Izvor: BHAS

⁶ Eurostat, Euroindicators, „Industrial Production“, 43/2022, 20 May 2022.

⁷ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za decembar 2022. godine-prethodni podaci“, 26.01.2023 . godine.

Proizvodni procesi u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini u velikoj mjeri su determinisana kretanjem izvozne tražnje odnosno privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima zemalja EU. U skladu s tim, još uvijek prilično snažan ekonomski rast u zemljama EU od oko 3,5% rezultirao je povećanjem fizičkog obima proizvodnje u okviru prerađivačke industrije od 4,4% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po granama najznačajniji rast proizvodnje je ostvaren u okviru tradicionalno izvoznih grana koje svoje proizvode plasiraju na tržišta zemalja EU. Pregled kretanja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije po granama u 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod.

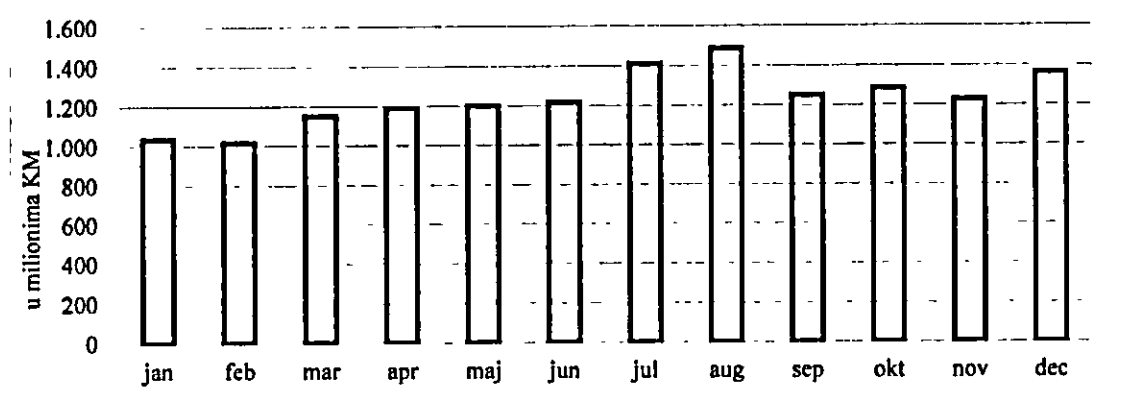
Izvor: BHAS

Maloprodaja

Realni rast prometa u maloprodaji u periodu januar-december 2022. godine, prema zvaničnim podacima BHAS-a⁸, porastao je za 13,5% g/g (ukupan promet u navedenom periodu iznosio je 14,8 milijardi KM). Posmatrano po kvartalima rast u ukupnoj maloprodaji iznosio je: K1 18,3%, K2 14,4%, K3 10,1%, K4 12,5%. Trgovina motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicama (dalje u tekstu s.p.), u periodu januar-december 2022. godine je realno porasla za 11,9% kao i trgovina na malo osim trgovine motornim gorivima u s.p. koja je ostvarila rast od 13,9%. Registrovani promet u maloprodaji, u periodu januar-december 2022. godine, kroz fiskalne uređaje u Bosni i Hercegovini, porastao za 20,9% (g/g). Pri posmatranju navedenih stopa rasta prometa u obzir treba uzeti i činjenicu da je u protekloj 2022. godini došlo do značajnijeg porasta nabavnih, proizvodnih i transportnih cijena koje su sasvim sigurno uticale na porast nivoa cijena u maloprodaji.

⁸ Izvor podataka: BHAS, Indeksi prometa trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, decembar 2022. godine

Grafikon 5: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – po mjesecima u 2022. godini

Izvor: BHAS

Promet u maloprodaji, u mjesecu decembru 2022. godine, realno je porastao za 12,4% (g/g) odnosno promet je veći za 151 milion KM u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Do navedenog rasta ukupne trgovine najviše je došlo usljed povećanja prometa kod ostatka trgovine na malo (kada se izuzme trgovina motornim gorivima u s.p.) gdje je zabilježen rast od 14% g/g (porast za 139 miliona KM). Trgovina motornim gorivima u s.p. je istovremeno porasla za 5,2% g/g (odnosno za 11,5 miliona). Uprkos smanjenju prometa kod trgovine na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p. od 3 miliona KM (g/g) kod ostatka trgovine na malo⁹, u mjesecu decembru 2022. godine, zabilježen je porast. Do ovog rasta došlo je zahvaljujući trgovini na malo neprehrambenim proizvodima (gdje je registrovan promet viši za 118 miliona KM g/g) te povećanju prometa za 24 miliona KM g/g u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u nespecializiranim prodavnicama (dalje u tekstu n.p.). Prema navedenim pokazateljima ostatak trgovine na malo bilježi stopu rasta od 14% g/g (ukupan promet u posmatranom mjesecu viši je za 139 miliona KM g/g). Promet registrovan preko fiskalnih uređaja u Bosni i Hercegovini, u mjesecu decembru 2022. godine, viši je za 11% g/g. U strukturi trgovine na malo neprehrambenim proizvodima se primjećuje da je najveći rast (33,4% g/g) ostvaren kod trgovine na malo ostalom robom u s.p. (promet veći za 112 miliona KM g/g). Kod trgovine na malo informacijsko komunikacijskom opremom ostvaren je rast od 4,6% (promet je bio 11,5 miliona KM, veći za 0,5 miliona KM g/g) dok je kod trgovine na malo ostalom opremom za domaćinstvo registrovano povećanje prometa od 1,4% (promet veći za 1,5 miliona KM g/g). U isto vrijeme, trgovina na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju bilježi blago sniženje od 0,7% g/g kao i trgovina na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica gdje je zabilježen manji promet za 11,2% g/g (smanjenja je za 1,5 miliona u odnosu na decembar prošle godine). Promet kod trgovine na malo na štandovima i tržnicama je također zabilježio negativnu stopu rasta (2,8 g/g).

U sklopu trgovine ostalom robom u s.p., u mjesecu decembru 2022. godine, je kao i prethodnih deset mjeseci došlo do velikog porasta prometa trgovine na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože gdje je ostvaren rast 52,8% (promet je porastao za 114 miliona KM). Do porasta je došlo i kod trgovine na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo gdje je rast iznosio 3,5% g/g (porast prometa za 1,3 miliona KM) te kod prometa u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima gdje je promet uvećan za 3,3% g/g (porast prometa za 3,3 miliona KM). Rast, iako simboličan u nominalnom smislu, je ostvaren u kategoriji trgovine na malo sportskom opremom, igrama i igračkama koja je, u decembru 2022. godine, porasla za 4% (promet je viši za 0,5 miliona KM).

⁹ nakon izuzimanja trgovine motornim gorivima u s.p.

Jedina kategorija (u sklopu trgovine ostalom robom u s.p.) koja je navedenom mjesecu zabilježila smanjenje prometa od 13,8% g/g (promet je niži za 0,7 miliona KM) bila je trgovina na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima.

Tržište rada

Podaci o broju zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini za decembar 2022. godine nisu objavljeni od strane BHAS-a u periodu pripreme Informacije, pa se podaci u tekstu odnose na novembar 2022. godine. U Bosni Hercegovini broj zaposlenih lica u novembru 2022. godine uvećan je za 2,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine i iznosio je oko 846,9¹⁰ hiljada. Rast broja zaposlenih registrovan je u mnogim djelatnostima. Ipak, najznačajniji rast broja zaposlenih lica u novembru 2022. godine bio je u djelatnosti prerađivačke industrije, trgovine, informacija i komunikacija. Uz rast obima proizvodnje u djelatnosti prerađivačke industrije broj zaposlenih lica je uvećan za 1,5% g/g u novembru 2022. godine uz doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica od 0,3 p.p. Značajan rast broja zaposlenih lica bio je u djelatnosti trgovine¹¹ na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (4,3% g/g, doprinos rastu 0,8 p.p.), informacija i komunikacija (8,6% g/g, doprinos rastu 0,3 p.p.). Sve ostale djelatnosti imale su manji doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini.

Podatak o broju registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini za decembar 2022. godine nije objavljen u periodu pripreme Informacije, pa se podaci u tekstu odnose na novembar 2022. godine. U novembru 2022. godine broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini je iznosio je oko 354,7 hiljada i manji za 6,2% u odnosu na novembar 2021. godine. Prema podacima¹² Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, u novembru 2022. godine je brisano ukupno 20.130 lica sa evidencija službi zapošljavanja. Od ovog broja zaposleno je 8.662 lica. Istovremeno je za 8.603 lica prestao radni odnos.

Tabela 1: Broj zaposlenih¹³ lica (revidirani podaci) i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini

Mjesec	Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)	Broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)
I-2022	831.295	2,5%	377.126	-9,1%
II-2022	832.018	2,7%	375.689	-8,5%
III-2022	833.923	2,6%	371.982	-8,5%
I-III 2022	832.412	2,6%	374.932	-8,7%
IV-2022	839.775	2,4%	365.878	-9,0%
V-2022	841.339	2,3%	360.511	-9,0%
VI-2022	843.527	2,1%	359.607	-8,7%
I-VI 2022	836.979	2,4%	368.466	-8,8%
VII-2022	841.254	2,0%	361.774	-8,5%
VIII-2022	838.410	1,8%	360.434	-8,2%
IX-2022	846.129	1,8%	356.531	-7,2%
I-IX 2022	838.630	2,2%	365.504	-8,5%
X-2022	846.375	2,7%	357.312	-6,5%
XI-2022	846.912	2,3%	354.700	-6,2%

Izvor: BHAS, Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, zavodi za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini

¹⁰ Privremeni podatak, BHAS.

¹¹ Ukupan promet trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, posmatran u tekućim cijenama, u novembru 2022. godine ostvario je rast od 19,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Posmatrano u stalnim cijenama, ukupan promet trgovine na malo ostvario je rast od 15,2% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Izvor: BHAS, Poslovne statistike, indeksi prometa trgovine na malo.

¹² Izvor: Pregled stanja tržišta rada na dan 30. novembar 2022. godine. Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine.

¹³ U decembru 2022. godine BHAS je objavio revidirane podatke o broju zaposlenih lica u tekućoj godini. Podaci do septembra 2022. godine su konačni, a za ostale mjesece 2022. godine privremeni. Stoga se podaci u ovoj Informaciji razlikuju u odnosu na prethodne izvještaje.

Podatak o prosječnoj neto plati za decembar 2022. godine nije objavljen u periodu izrade Informacije pa se podaci odnose na novembar 2022. godine.

Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u novembru 2022. godine iznosila je 1.175 KM i nominalno je veća za 14,9% u odnosu na novembar 2021. godine. Međutim, bitno je uzeti u obzir rast cijena koji je uticao na realni rast plate. Zbog inflacije od 16,3% g/g u novembru 2022. godine realni rast prosječne neto plate bio je negativan.

Najveća nominalna stopa rasta neto plate u periodu XI 2022/XI 2021. godine bila je u području administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti (29,5%), ostalih uslužnih djelatnosti (21,3%), umjetnosti, zabave i rekreacije (20%), djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (18,4%). S druge strane, zbog skromijeg nominalnog rasta neto plata u pojedinima djelatnostima realni rast prosječne neto plate bio je negativan¹⁴. Najmanja prosječna isplaćena neto plata u novembru 2022. godine bila je u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (755 KM), a najveća prosječna isplaćena neto plata bila je u području djelatnosti proizvodnje i snabdjevanja električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija (1.692 KM).

Tabela 2: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini i stope rasta u odnosu na isti period prethodne godine

	Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini (u KM)	Nominalna stopa rasta prosječne neto plate (g/g)
I-2022	1.043	7,6%
II-2022	1.059	10,2%
III-2022	1.092	10,4%
I-III 2022	1.065	9,4%
IV-2022	1.083	9,9%
V-2022	1.106	12,8%
VI-2022	1.126	13,0%
I-VI 2022	1.085	10,7%
VII-2022	1.134	13,1%
VIII-2022	1.145	13,7%
IX-2022	1.154	14,7%
I-IX 2022	1.105	11,7%
X-2022	1.156	14,8%
XI-2022	1.175	14,9%

Izvor: BHAS

U Bosni i Hercegovini ukupan broj penzionera u decembru 2022. godine uvećan je za 1,2% u odnosu na decembar 2021. godine i iznosio je oko 710,7 hiljada.¹⁵ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini u decembru 2022. godine iznosila je 480 KM i nominalno je veća za 13,6% u odnosu na decembar 2021. godine.¹⁶ Iako su tokom 2022. godine penzije uvećane u oba

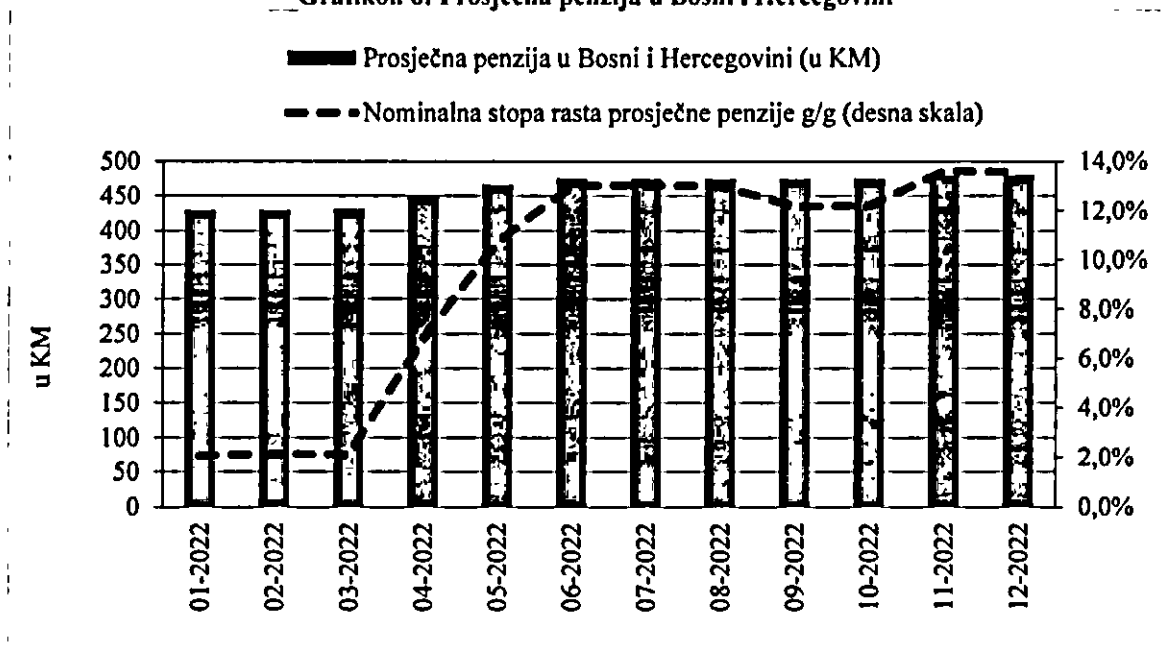
¹⁴ U djelatnosti A- poljoprivrede, šumarstva i ribolova, B- vađenju ruda i kamena, C- prerađivačke industrije, D- proizvodnji i snabdjevanju el. energijom, plinom i parom, E- snabdjevanju vodom, uklanjanju otpadnih voda, upravljanju otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša, H- prevoza i skladištenja, J- informacijama i komunikacijama, K- finansijskim djelatnostima, poslovanju nekretninama, O- javnoj upravi, Q- zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti itd. prosječne neto plate su nominalno uvećane, ali su uz pomenutu stopu inflacije realno smanjene.

¹⁵ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

¹⁶ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera.

entiteta¹⁷ zbog inflacije (14,8% u posmatranom mjesecu) raelni rast prosječne penzije bio je negativan. Najniža penzija u decembru 2022. godine nije se mijenjala u odnosu na prethodni mjesec i u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 445,7¹⁸ KM, dok je u Republici Srpskoj iznosila 242,6¹⁹ KM za penzijski staž do 15. godina.

Grafikon 6: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini

Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, DEP kalkulacije

2. Javne finansije

U toku 2022. godine, u Bosni i Hercegovini, nastavljen je trend rasta ukupno naplaćenih javnih prihoda. Ukupni javni prihodi u posmatranom periodu su iznosili oko 19,4 milijardi KM, i veći su za oko 15,6% u poređenju 2021. godinom. U strukturi javnih prihoda dominiraju prihodi od indirektnih poreza (51,1%). Glavni razlog rasta prihoda od indirektnih poreza leži u ekonomskoj aktivnosti u zemlji, dešavanjima u sektoru vanjske trgovine, ali i opštem rastu cijena. Na rast prihoda od direktnih poreza i doprinosa uticala su dešavanja na tržištu rada i mjere entitetskih vlada koje su donošene i primjenjuju se tokom posmatrane godine.

¹⁷ Odlukom Upravnog odbora Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje o redovnom usklađivanju, penzije za april 2022. godine uvećane su za 7,3%. Pored uvećanih aprilskih penzija, korisnici su primili i razliku između isplaćene i uvećane penzije za prva tri mjeseca ove godine. Pored toga, prema odluci Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o vanrednom usklađivanju, penzije sa izuzetkom najviših i ostvarenih u 2022. godini su povećane za 3,5%. Odluka o vanrednom usklađivanju penzija primjenjuje se od isplate penzija za juni 2022. godine. Od novembra 2022. godine na inicijativu federalnog premijera, Vlada je 13.10.2022. godine usvojila zaključak, a potom 28.10.2022. godine donijela Odluku kojom je utvrđeno povećanje najniže penzije od 5%. Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje.

U Republici Srpskoj penzije ostvarene do 31.12.2021. godine svim korisnicima prava usklađuju se od 01.01.2022. godine i povećavaju za 4% (redovno godišnje usklađivanje 3,36% i vanredno povećanje 0,64%). Pored toga, penzije svim korisnicima prava počev od 01. maja 2022. godine vanredno se usklađuju i povećavaju za 10%. Izvor: Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske. Izvor: Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

¹⁸ Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je 13.10.2022. godine usvojila zaključak, a potom 28.10.2022. donijela Odluku kojom je utvrđeno povećanje najniže penzije od pet posto, počev od obračuna penzija za novembar 2022. godine.

¹⁹ U Republici Srpskoj za penzijski staž 15-20 godina najniža penzija je iznosila 291,08 KM, za penzijski staž 20-30 godina iznosila je 339,60 KM, za penzijski staž 30-40 godina iznosila je 388,15 KM i za penzijski staž 40 i više godina najniža penzija je iznosila 485,19 KM.

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Od 01.01.2022. na snazi je Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i duvan za pušenje za 2022. godinu²⁰.

Naplaćeni prihodi. U decembru 2022. godine nastavljen je trend rasta ukupno naplaćenih prihoda od indirektnih poreza od strane Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu UIO), uz prisutno blago usporenje i stopu koja nije bila dvocifrena. Kao i u ranije posmatranim mjesecima, na rast naplate prihoda od indirektnih poreza u značajnoj mjeri su uticali: nastavak trenda rasta ekonomske aktivnosti u zemlji, dešavanja u vanjskotrgovinskoj razmjeni, a posebno više stope rasta uvoza, bazni efekat iz prethodne godine, porast uvoznih cijena, ali i opšteg nivoa cijena. Rast prihoda u mjesecu decembru uticao je i na rast prihoda u kumulativu, tako su naplaćeni prihodi od indirektnih poreza u periodu januar - januar 2022. godine iznosili oko 9,9 milijardi KM i u odnosu na naplaćene prihode od indirektnih poreza za isti period prošle godine, su veći za 17,5%. U strukturi prikupljenih prihoda, tokom posmatranog perioda, najviše je prikupljeno prihoda od poreza na dodatu vrijednost (PDV) (72,6% udio u ukupnim prihodima) i prihoda od akciza na uvozne proizvode (15,7%). U isto vrijeme, su isplate povrata sa JR UIO bile veće za 37,5% g/g, što je umanjilo neto efekat naplate. Neto prihodi, u istom periodu, su iznosili oko 7,8 milijardi KM i veći su za 13,1% g/g. Pozitivan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza dali su: PDV od 10,0 p.p., prihodi od akciza 1,5 p.p., prihodi od carina 1,6 p.p., dok su prihodi od putarina negativno doprinijeli sa 0,4 p.p.

Tabela 3: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	struktura 2022	jan-dec 2021	jan-dec 2022	okt 2022	nov 2022	dec 2022
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	16,8	17,5	15,4	13,5	8,7
Povrati	21,4	17,5	37,5	37,7	25,7	27,9
Neto prihodi - prikupljeno	78,6	16,7	13,1	10,9	10,7	3,6
PDV	50,9	18,2	15,6	16,6	12,5	8,4
Carine	4,0	23,7	33,1	31,5	32,5	28,5
Akcize	15,8	12,3	7,3	-3,1	6,0	-20,2
Putarine	6,5	12,2	-4,3	-6,1	-11,4	-4,1
Ostali prihodi	0,2	13,8	0,6	6,8	-2,7	4,5
Neusklađeni prihodi	1,1	-3,6	...	-6,5	...	...
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	16,7	17,4	-17,6	12,9	8,2
Minimalne rezerve	21,9	17,3	36,5	10,7	24,9	26,9
Budžeti	78,1	16,6	13,1	-22,6	10,1	3,2
Servisiranje vanjskog duga	7,7	3,7	5,1	72,1	-1,2	-32,3
Federacija Bosne i Hercegovine	5,2	5,2	5,0	73,4	-7,1	-28,8
Republika Srpska	2,4	1,4	5,2	69,9	12,9	-39,5
Brčko Distrikt	0,1	-19,1	6,2	183,3	52,5	...
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	70,4	18,5	14,1	-27,3	11,9	7,5
Institucije Bosne i Hercegovine	8,3	0,0	11,0	11,4	11,4	6,5
Federacija Bosne i Hercegovine	38,2	19,9	14,6	-28,3	14,8	8,6
Republika Srpska	21,5	25,2	14,5	-35,5	7,3	6,5
Brčko Distrikt	2,3	21,4	14,1	-13,1	9,9	2,7

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. Tokom decembra mjeseca bruto prihodi po osnovu PDV-a su ostavili dvocifrenu stopu rasta, kao i u ranijim mjesecima. Međutim, usljed snažnog rasta povrata, neto prihodi tokom

²⁰ Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2022. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj 67/21), a koja se primjenjuje od 01.01.2022. godine. Odlukom je definisano da se od 01.01.2022. godine, na cigarete i duvan za pušenje plaća sljedeća akciza i to :

1. akciza na cigarete - minimalna akciza (proporcionalna+specifična) iznosi 3,33 KM za pakovanje cigareta od 20 komada:
 - proporcionalna akciza po stopi od 42% na osnovicu utvrđenu u skladu sa članom 15. stav (1) tačka b) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17) i
 - specifična akciza u iznosu od 82,50 KM za 1.000 komada, odnosno 1,65 KM za pakovanje od 20 komada
2. akciza na duvan za pušenje u iznosu od 133,20 KM po kilogramu.

istog mjeseca su ostvarili rast od svega 8,4% g/g. Ovo se nije bitnije odrazilo na kumulativ perioda, tako da su u 2022. godini, bruto prihodi od PDV-a iznosili oko 7,2 milijarde KM, što je za 21,3% više u poređenju sa 2021. godinom. Kao posljedica rasta izvoza, i rasta povrata sa JRT UIO, koji je tokom posmatranog perioda, bio snažan, neto prihodi od PDV-a su iznosili oko 5,1 milijardu KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, ostvarili su rast od 15,6%. Prihodi od PDV-a po osnovu uvoza roba uvećani su za oko 29,4% u poređenju sa prethodnom godinom, dok su prihodi naplaćeni iz prometa domaćih roba i usluga rasli stopom od oko 8,7% g/g.

Akcize. U toku 2022. godine, prihodi od akciza su već bilježili negativne stope rasta, ali u decembru je ista postala dvocifrena. U decembru 2022. godine, isti su smanjeni za oko 20% u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine. Negativne stope rasta, a posebno tokom posmatranog mjeseca, značajno su se odrazile na kumulativ perioda. Tokom 2022. godine, neto prihodi od akciza su iznosili oko 1,6 milijardi KM, čime je registrovana stopa rasta istih iznosila 7,3% g/g. Prihodi od akciza na uvozne proizvode su rasli stopom od 11,5% i to zahvaljujući rastu prihoda od akciza na uvozni duvan i duvanske prerađevine. Prihodi od akciza na uvoznju naftu i naftne prerađevine bilježe smanjenje od oko 4,0% g/g. Sa druge strane, akcize na domaće proizvode su smanjene za oko 68,5% g/g. Razlog za njihovo smanjenje leži u značajnom smanjenju prihoda od akciza na domaći duvan i duvanske prerađevine. Potrošnja domaćih i uvoznih cigareta (prihodi od akciza), iskazana kroz broj izdatih akciznih markica pokazuje da nije bilo potrošnje domaćih cigareta. Sa druge strane, podaci o izdatim uvoznim akciznim markicama u istom periodu pokazuju rast potrošnje uvoznih cigareta.

Putarine. Negativne stope rasta prihoda od putarina, tokom posljednjih mjeseci, značajno su se odrazile na kumulativnu stopu posmatranog perioda. U toku 2022. godine, navedeni prihodi su iznosili su oko 627 miliona KM i u poređenju sa 2021. godinom manji su za oko 4,3% g/g.

Carine. U toku 2022. godine prihodi po osnovu carinskih dažbina, su iznosili oko 432 miliona KM. U poređenju sa prethodnom godinom veći su za oko 33,1%. Visoka stopa rasta prihoda od carina dijelom je posljedica niske osnovice iz prethodne godine, ali se može povezati i sa rastom cijena proizvoda na inostranim tržištima koji se uvoze u Bosnu i Hercegovinu (energenti, sirovine, hrana i druge robe).

Raspoređeni prihodi. U 2022. godini, ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu su iznosili oko 9,9 milijardi KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 393 miliona KM, minimalne rezerve (povrati sa JR UIO) u iznosu od oko 2,1 milijardu KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od oko 866 miliona KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 6,6 milijardi KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima²¹. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 4,1 milijardu KM (za servis vanjskog duga oko 535 miliona KM), Republici Srpskoj oko 2,2 milijarde KM (za servis vanjskog duga oko 254 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 233 miliona KM (za servis vanjskog duga 7,7 miliona KM). U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa jedinstvenog računa UIO za servis vanjskog duga su veća za 5,1%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga uvećana za 14,1%.

²¹ Odlukom Upravnog odbora UIO Bosne i Hercegovine, broj: 02-17-24-3-1/22 od 22.09.2022. godine, utvrđeni su privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa Jedinstvenog računa za period oktobar-decembar 2022. godine, i isti iznose: FBiH 63,10%, RS 33,35% i Brčko Distrikt BiH 3,55%.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda

U toku 2022. godine, u cilju povećanja plata zaposlenih i podizanja njihovog životnog standarda, entitetske vlade su donijele određene mjere koje su se počele primjenjivati sa početkom posmatrane godine. Mjere su dale određene pozitivne rezultate u naplati prihoda poreskih uprava.

Entitetske poreske uprave su tokom 2022. godine, ukupno prikupile oko 9,5 milijardi KM javnih prihoda, iz svojih nadležnosti. Navedeni prihodi su ostvarili rast od 13,6% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Detalji slijede u tabeli ispod.

Tabela 4: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar-decembar

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2021	2022	%	2021	2022	u %	2021	2022	u %
Direktni porezi	977,5	1.250,7	27,9	485,5	643,3	32,5	1.463,0	1.894,0	29,5
<i>Porez na dohodak</i>	469,7	567,9	20,9	197,9	268,1	35,5	667,6	835,9	25,2
<i>Porez na dobit</i>	392,2	546,8	39,4	243,1	329,8	35,7	635,3	876,7	38,0
<i>Porezi građana</i>	115,0	135,5	17,9	44,5	45,4	2,2	159,4	181,0	13,5
<i>Ostali porezi</i>	0,6	0,4	-35,5	0,0	0,0	-	0,6	0,4	-35,5
Takse, kazne i naknade	740,5	747,1	0,9	462,8	492,4	6,4	1.203,4	1.239,4	3,0
Doprinosi	3.909,3	4.401,4	12,6	1.792,0	1.966,8	9,8	5.701,3	6.368,2	11,7
<i>Penzijsko/invalidsko osiguranje</i>	2.185,8	2.458,4	12,5	1.022,4	1.178,2	15,2	3.208,1	3.636,6	13,4
<i>Zdravstvo osiguranje</i>	1.545,0	1.741,8	12,7	645,5	645,4	0,0	2.190,5	2.387,2	9,0
<i>Zavod za zapošljavanje</i>	178,5	201,1	12,7	31,8	36,6	14,9	210,3	237,7	13,0
<i>Dječija zaštita</i>	0,0	0,0	-	86,2	99,6	15,5	86,2	99,6	15,5
<i>Zapošljavanje invalida</i>	0,0	0,0	-	6,1	7,0	15,4	6,1	7,0	15,4
<i>Ostali prihodi</i>	1,0	1,2	24,1	0,3	0,7	-	1,3	2,0	46,8
UKUPNO	5.628,3	6.400,3	13,7	2.740,7	3.103,2	13,2	8.369,0	9.503,6	13,6

Izvor: entitetske poreske uprave

Socijalni doprinosi. Ukupno prikupljeni prihodi po osnovu socijalnih doprinosa, tokom posmatranog perioda, su iznosili oko 6,4 milijarde KM, čime su u poređenju sa prethodnom godinom ostvarili rast od 11,7%. Sve pojedinačne kategorije prihoda od doprinosa bilježe dvocifrene pozitivne stope rasta, osim doprinosa za zdravstveno osiguranje. Dominantna kategorija ovih prihoda jesu prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (PIO), koji su zabilježili stopu rasta od oko 13,4% g/g.

Direktni porezi. Prihodi po ovom osnovu na nivou Bosne i Hercegovine, tokom 2022. godine, su ostvarili povećanje od oko 29,5% u poređenju sa 2021. godinom. U posmatranom periodu po osnovu direktnih poreza ukupno je naplaćeno oko 1,9 milijardu KM. U strukturi navedenih prihoda dominiraju prihodi od poreza na dobit. Stopa rasta prihoda od poreza na dobit je značajno uvećana (38,0% g/g), što je direktna posljedica uticaja pandemije Covid-19²². Međutim, nominalno posmatrano, uvećanje iznosi 241 milion KM. Na pomenuti rast uticali su ostvareni prihodi od poreza na dobit banaka, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija, kao i organizovanja igara na sreću, ali i društava za osiguranje imovine i lica. Na visoku stopu rasta ovih prihoda uticao je bazni efekat iz prethodne godine (negativne i niske stope rasta zbog uticaja pandemije), ali i uplata ovog poreza prema prijavi koju su obveznici dužni podnijeti do 31.03. godine, za prethodnu godinu. Prihodi od poreza na dohodak

²² Prijava poreza na dobit za prethodnu godinu pravna lica su u obavezi podnijeti do 31.03.2022. Porez na dobit obračunava se i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

bilježe stopu rasta od oko 25,2% g/g, kao rezultat rasta prihoda od poreza na dohodak na lična primanja, kao i prihoda po osnovu poreza na obavljanje samostalne djelatnosti.

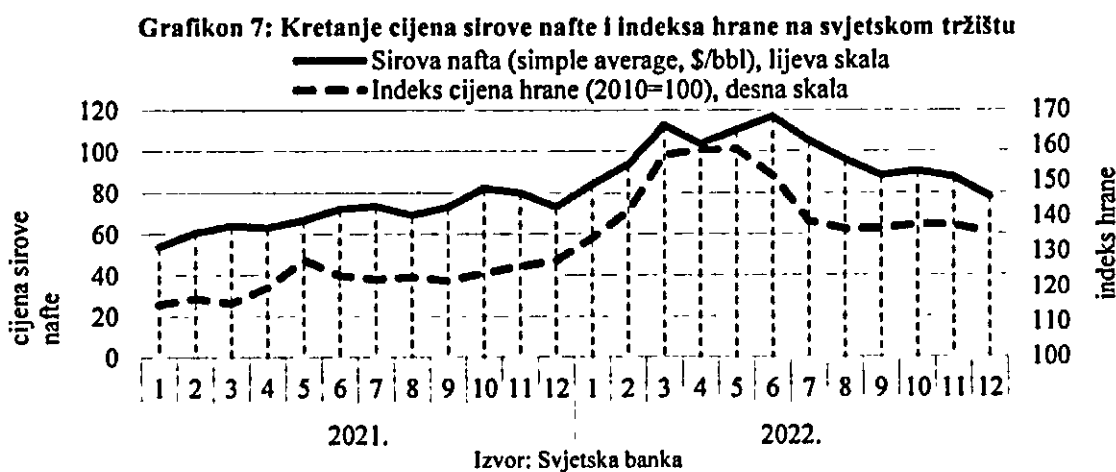
Takse, kazne i naknade. Po osnovu različitih taksi, naknada i kazni, tokom 2022. godine, ukupno je naplaćeno oko 1,2 milijarde KM, što je za 3,0% više nego u 2021. godini. Na rast prihoda u kategoriji taksi najviše uticaja je imalo povećanje naplate različitih administrativnih, komunalnih i boravišnih taksi. U kategoriji naknada najveći pozitivan doprinos rastu ove kategorije prihoda dali su rast prihoda od naknada za priređivanje igara na sreću, naknada za korišćenje šuma i šumskih sirovina, naknada za korišćenje mineralnih sirovina i različitih naknada za vode.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

Cijene sirove nafte na svjetskom tržištu energenata tokom decembra 2022. godine postepeno su se stabilizovale. Podaci koje je objavila Svjetska banka pokazuju da je cijena sirove nafte u posmatranom mjesecu iznosila 78,1 \$/barelu. Iako je bila nešto niža u odnosu na novembar 2022. godine (što se može vidjeti na grafikonu ispod) u poređenju sa decembrom 2021. godine je bila veća oko 7,1% ili 5,2 \$. Tako je prosječna cijena sirove nafte u periodu I-XII 2022. godine iznosila 97,1 \$/barelu i bila je veća oko 40,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Pored sirove nafte, indeks cijena hrane u 2022. godini takođe se postepeno stabilizuje. U decembru 2022. godine ovaj indeks je bio manji u odnosu na prethodni mjesec, dok je u odnosu na decembar prethodne godine veći za 6,3%. Posmatrajući period I-XII 2022. godine indeks cijena hrane na svjetskom tržištu bio je veći oko 17,9% g/g.

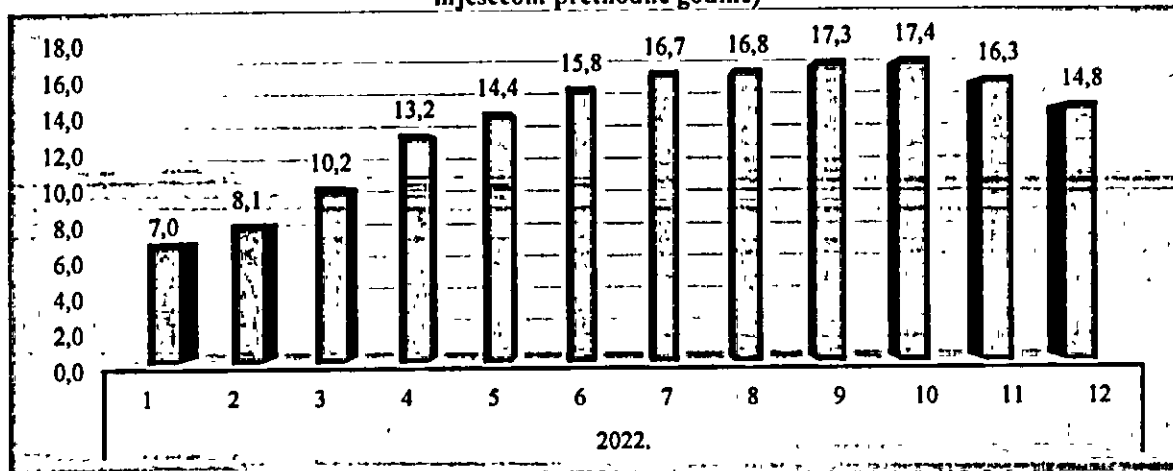
Cijene energenata i hrane na svjetskom tržištu imale su uticaja na kretanje inflacije kako u EU tako i u Bosni i Hercegovini. Prema podacima Eurostata²³ inflacija u EU 27 u periodu I-XII 2022. godine je iznosila 9,2% odnosno u decembru 2022. godine je iznosila 10,4%.

Nakon što je u periodu K1-K3 2022. godine je registrovan ubrzan rast inflacije, u K4 dolazi do postepenog usporavanja ukupnog nivoa cijena u Bosni i Hercegovini (grafikon ispod). U periodu I-XII 2022/I-XII 2021 inflacija je iznosila 14%. Rast cijena u posmatranom periodu podstaknut je značajnim rastom energenata (prvenstveno sirove nafte) i hrane.

²³ Statistički ured Evropske unije.

Grafikon 8: Kretanje inflacije u Bosni i Hercegovini po mjesecima u 2022. godini (poređenje sa istim mjesecom prethodne godine)

Izvor: BHAS

Zbog viših cijena nafte i naftnih derivata periodu I-XII 2022/I-XII 2021. godine u odjeljku prevoza cijene su bile više za 25,4%. Na taj način vanjski pritisci na cijene imali su veliki uticaj na ukupnu inflaciju kroz prenošenje troškovnih pritisaka sa proizvođačkih na potrošačke cijene.

Cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića (najveći udio u CPI indeksu) u periodu I-XII 2022/I-XII 2021. godine su uvećane za 21,5% na šta je značajno uticalo poskupljenje prehrambenih proizvoda.

U odjeljku stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih eneregenata cijene su uvećane za 14% g/g i imale su nešto manji doprinos rastu ukupne inflacije u Bosni i Hercegovini u odnosu na hranu i prevoz. Rast cijena plina, tečnih i čvrstih goriva, najamnina za stanovanje, vodosnabdijevanja, održavanja i popravke stana imali su doprinos uvećanju inflacije u ovom odjeljku.

Jedino smanjenje cijena bilo je u odjeljku odjeće i obuće gdje su cijene bile niže za 6% u posmatranom periodu što nije značajno usporilo rast ukupne inflacije u Bosni i Hercegovini.

Tabela 5: Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Odjeljak	XII 2022	I-XII 2022
	XII 2021	I-XII 2021
00 Ukupan Indeks	114,8	114,0
01 Hrana i bezalkoholna pića	123,2	121,5
02 Alkoholna pića i duvan	102,6	101,7
03 Odjeća i obuća	92,7	94,0
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	116,9	114,0
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	112,2	108,9
06 Zdravstvo	102,5	101,5
07 Prevoz	117,2	125,4
08 Komunikacije	101,4	100,9
09 Rekreacija i kultura	111,6	108,1
10 Obrazovanje	102,4	101,1
11 Restorani i hoteli	111,1	109,3
12 Ostala dobra i usluge	108,6	105,9

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

Ukupna novčana masa ($M2^{24}$) na kraju prosinca 2022. godine iznosila je 33 mlrd. KM čiji rast je bio 5,5% g/g. Ovaj rast vođen je visokim stopama rasta transakcijskog novca (M1) sa 10,9% g/g dok je kvazi novac (QM) smanjen za 1,7% g/g. Najveći doprinos rastu M2, imali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti sa 4,3 p.p., gotovina izvan banaka²⁵ sa 1,9 p.p. a prenosivi²⁶ depoziti u inozemnoj valuti 0,9 p.p. Negativan doprinos rastu imali su ostali depoziti u domaćoj valuti sa 0,5 p.p. i ostali depoziti u inozemnoj valuti sa i 1,1, respektivno. U strukturi udjela M2, prenosivi depoziti u domaćoj valuti nastavljaju sa rastom svog udjela koji u posmatranom razdoblju iznosi 41,4% dok je gotovina izvan banaka imala udjel od 18,4%. Sastavnica ostali depoziti u inozemnoj valuti imali su udjel u ukupnoj novčanoj masi od 20,7%. Preostalih 19,4% imali su ostali depoziti u domaćoj valuti i preostali depoziti u inozemnoj valuti sa 8,7% i 10,8% respektivno.

Tabela 6: Monetarni agregati u prosincu 2022. godine i stope rasta XII 2022/XII 2021

Opis	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inozemnoj valuti	Ostali depoziti u inozemnoj valuti	Kvazi novac (QM)	Ukupna novčana masa (M2)
	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	6.126,2	13.752,4	19.878,6	2.880,9	3.583,9	6.896,1	13.360,9	33.239,5
Stopa rasta g/g	10,6%	11,0%	10,9%	-5,4%	8,6%	-4,8%	-1,7%	5,5%

Izvor: CBBiH

Pričuvni novac (M0) ostvario je stopu rasta od 3,3% g/g na iznos od 14,9 mlrd. KM. U strukturi M0, najveći doprinos rastu ostvarila je gotovina izvan monetarnih vlasti sa 3,5 p.p. dok su preostale dvije sastavnice depoziti banaka kod monetarnih vlasti i prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti imale negativan doprinos sa 0,02 i i 0,2 slijedom. Gotovina izvan monetarnih vlasti imala je najveće učešće od 49,8% a depoziti banaka kod monetarnih vlasti imali su 48,4% dok su 1,8% udjela imali prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti.

Tabela 7: Pričuvni novac u prosincu 2022. godine i stope rasta XII 2022/XII 2021

Opis	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Pričuvni novac (M0)
	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	7.436,1	7.217,4	272,7	14.926,2
Stopa rasta g/g	7,4%	-0,03%	-10,5%	3,3%

Izvor: CBBiH

²⁴ Monetarni agregat M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Monetarni agregat QM obuhvata ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Novčanu masu M2 čine monetarni agregati, novac M1 i kvazi-novac QM.

²⁵ Gotovina izvan banaka predstavlja gotov novac u optjecaju izvan središnje banke (monetarnih vlasti) i gotov novac izvan komercijalnih banaka.

²⁶ Prenosivi i ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj i inozemnoj valuti predstavljaju obveze banaka prema nesredišnjoj vladi (kantona i općina), nefinancijskim javnim poduzećima, nefinancijskim privatnim poduzećima, ostalim financijskim institucijama i ostalim domaćim sektorima (stanovništvu, neprofitnim institucijama i ostalim neklasificiranim sektorima).

U posmatranom razdoblju, prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH iznosio je 6,7 mlrd. KM što je smanjenje u odnosu na isti mjesec prošle godine za 6,3%. Navedenom smanjenju najvećim dijelom je utjecalo smanjenje viška iznad obvezne pričuve koji u strukturi prosječnog salda računa obveznih pričuva imaju 53,8% udjela dok prosječne obvezne pričuve sačinjavaju preostali dio od 46,2%. Višak iznad obveznih pričuva ostvario je iznos od 3,6 mlrd. KM što predstavlja smanjenje od 13,5% g/g. S obzirom na rast osnovice za obračun obvezne pričuve²⁷ od 3,9% na iznos od 31 mlrd. KM i prosječne obvezne pričuve imale su povećanje od 3,9% g/g na iznos od 3,1 mlrd. KM. Stopa obvezne pričuve ostala je nepromijenjena i iznosi 10%, a implicitna stopa obvezne pričuve je 21,7% g/g.

Tabela 8: Prosječne obvezne pričuve u prosincu 2022. godine i stope rasta XII 2022/XII 2021

Indeks	Prosječne obvezne pričuve					
	Osnovica za obvezne pričuve	Prosječni obvezni pričuvi	Prosječni saldo obveznih pričuva CBBiH	Višak iznad obveznih pričuva	Stopa obveznih pričuva	Implicitna stopa obveznih pričuva
	1	2	3	4	5=2/1	6=3/1
2022	31.007,6	3.100,8	6.717,9	3.617,2	10,0%	21,7%
2021						
Stope rasta	3,9%	3,9%	-6,3%	-13,5%		

Izvor: CBBiH

Bruto devizne pričuve bile su 16,1 mlrd. KM što je smanjenje od 1,7% g/g. U okviru bruto deviznih pričuva, investicije u vrijednosne papire imale su udjel od 43,9% koje su u ovom razdoblju smanjene za 39,3% g/g. Depoziti kod nerezidentnih banaka sa udjelom od 51,5% uvećani su za 109,7% g/g. Pokrivenost pričuvnog novca (M0) bruto deviznim pričuvama iznosila je 107,6% čime su ispoštovane odredbe valutnog odbora.

Tabela 9: Bruto devizne pričuve u prosincu 2022. godine i stope rasta XII 2022/XII 2021

Indeks	Bruto devizne pričuve						
	Zaloga u devizi	Depoziti u devizi	Saldo deviznih pričuva CBBiH	Depoziti u devizi u inozemstvu	Saldo deviznih pričuva u inozemstvu	Ukupni bruto devizni pričuvi	Ukupni bruto devizni pričuvi u inozemstvu
	1	2	3	4	5	6	7
2022	160,0	0,1	572,0	8.273,2	0,0	7.060,5	16.065,9
2021							
Stope rasta	-47,0%	-92,1%	29,0%	109,7%		-39,3%	-1,7%

Izvor: CBBiH

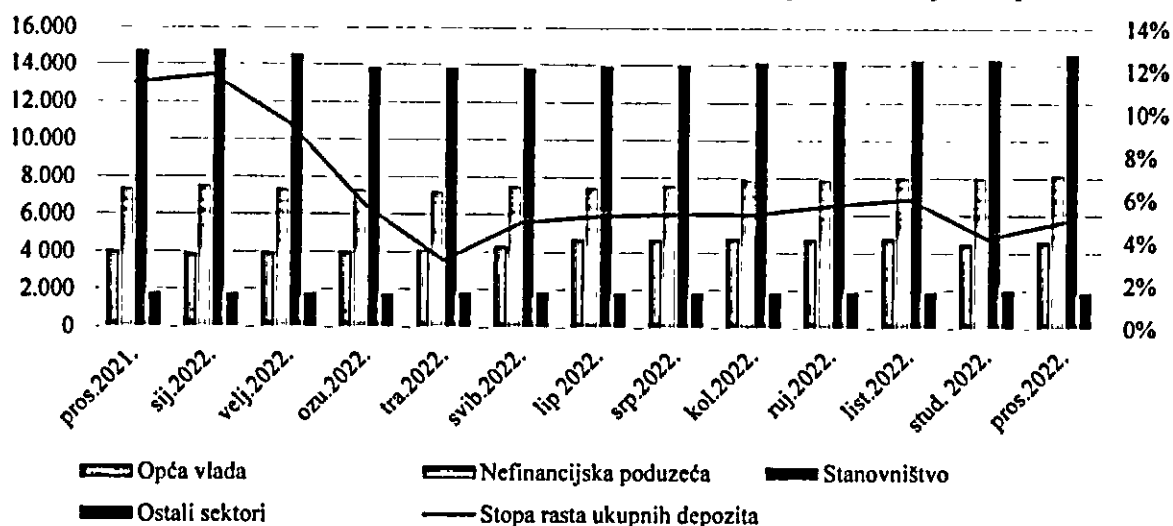
Bankarski sektor

Ukupni depoziti na kraju prosinca 2022.godine rasli su po stopi od 5,5% g/g vođeni rastom depozita sektora nefinancijskih poduzeća i opće vlade. Sektor nefinancijskih poduzeća imao je povećanje od 11,2% g/g sa iznosom od 8,2 mlrd. KM dok je opća vlada imala depozite u vrijednosti od 4,6 mlrd. KM što je rast od 14,7% g/g. U strukturi doprinosa ukupnom rastu depozita, 2,9 p.p. doprinosa imali su depoziti iz sektora nefinancijskih poduzeća dok je opća vlada bila druga po doprinosima sa 2,1 p.p. Ostali sektori s obzirom na manji postotak udjela imali su doprinos od 0,4 p.p. Depoziti stanovništva u ovom razdoblju bilježe smanjenje od 0,8%

²⁷ Osnovicu za obračun obvezne pričuve čine svi depoziti i pozajmljena sredstva bez obzira na valutu.

g/g na iznos od 14,6 mlrd KM i njihov doprinos rastu ukupnih depozita abio je negativan sa 0,4 p.p. Ostali sektori imali su iznos od 1,9 mlrd. KM što je rast od 6,1% g/g. Najveće učešće u ukupnim depozitima imaju depoziti stanovništva sa 49,9% zatim depoziti nefinancijskih poduzeća sa 27,9% i opća vlada 15,8% dok ostali sektori imaju 6,8% udjela.

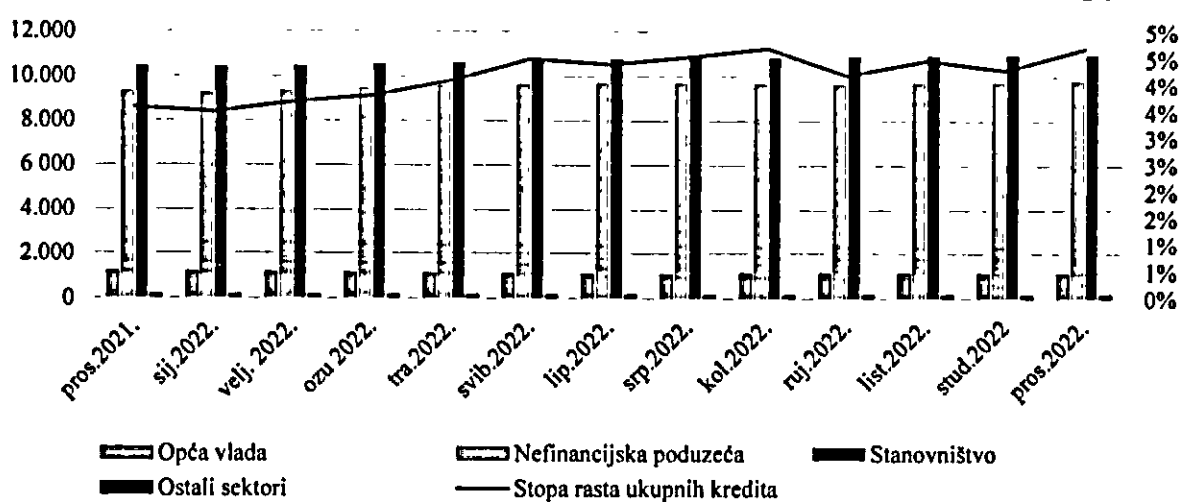
Grafikon 9: Sektorska struktura depozita (u mil. KM) i stopa rasta ukupnih depozita

Izvor: CBBiH

Stanje ukupnih kredita na kraju prosinca 2022.godine iznosilo je 22,1 mlrd. KM uz rast od 4,7% g/g. Krediti stanovništvu povećani su za 5,2% g/g na iznos od oko 11 mlrd. KM, a krediti nefinancijskim poduzećima porasli su za 5,3% g/g na iznos od oko 9,8 mlrd. KM. U okviru nefinancijskih poduzeća, nefinancijska privatna poduzeća imala su rast od 4,3% g/g na iznos od 9,2 mlrd. KM dok su krediti nefinancijskim javnim poduzećima porasli za 22,6% g/g na iznos od 626 mil. KM. Krediti opće vlade imali su iznos od 1,1 mlrd. KM što predstavlja smanjenje od 4,9% g/g. U strukturi udjela, sektor sa najvećim udjelom od 49,7% jesu krediti sektora stanovništva, sektor nefinancijskih poduzeća ima udjel od 44,3%, opća vlada 5,1% i ostali sektori su sa neznatnim udjelom od 0,8%. U skladu sa navedenim, najveći doprinos rastu ukupnih kredita imali su krediti plasirani stanovništvu sa 2,6 p.p. zatim krediti nefinancijskih poduzeća sa 2,3 p.p. dok su krediti opće vlade imali negativan doprinos od 0,3 p.p.

Grafikon 10: Sektorska struktura kredita (u mil. KM) i stopa rasta ukupnih kredita

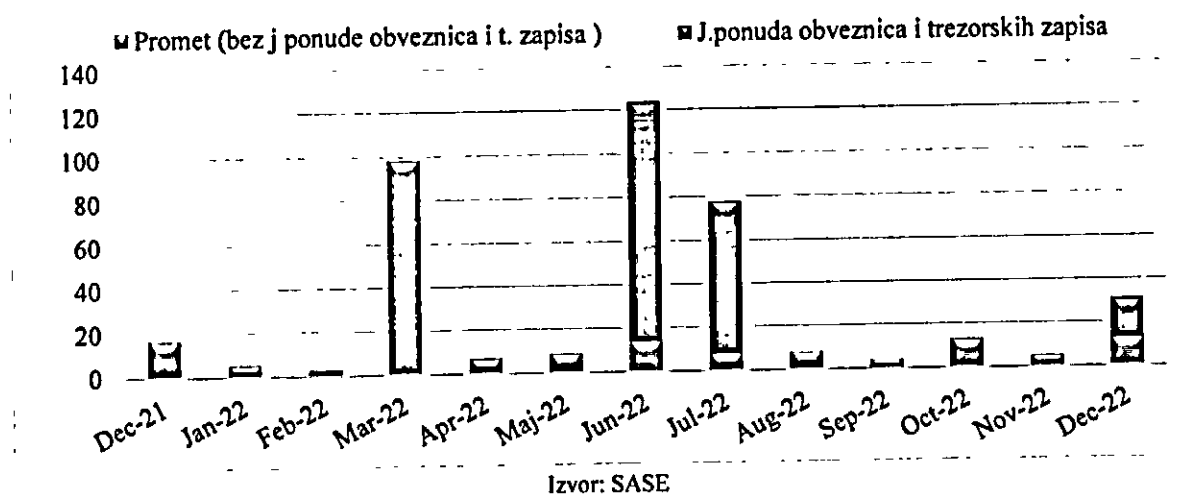

Izvor: CBBiH

Berze u Bosni i Hercegovini

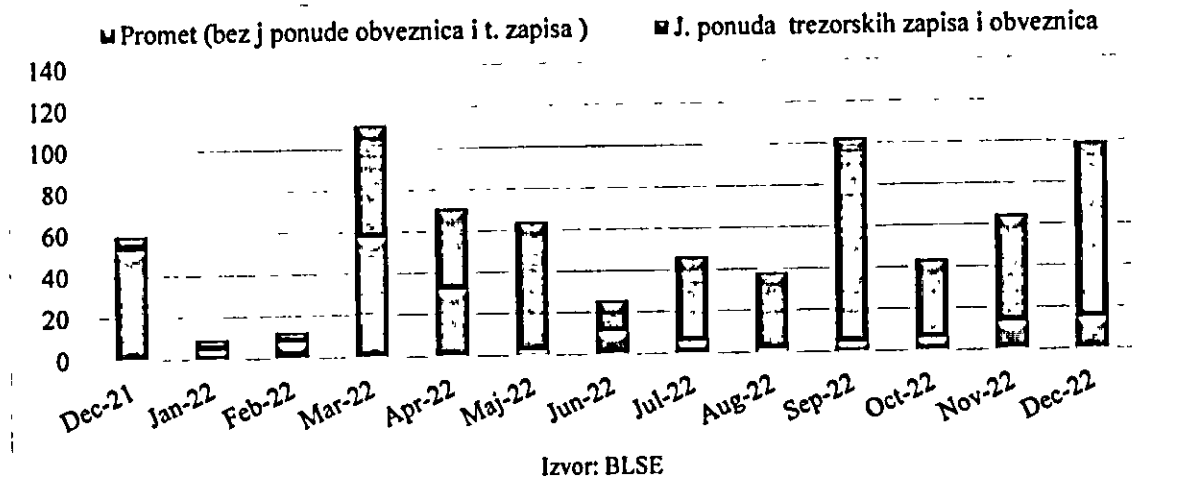
U mjesecu decembru 2022. godine promet na sarajevskoj berzi (u daljem tekstu SASE) je uz stopu rasta od 84,4% g/g dostigao 30,8 mil. KM. Za potrebe emitenta je putem javne ponude obveznica prikupljeno 18,1 mil. KM.

Grafikon 11: Promet na SASE u milionima KM

U mjesecu decembru 2022. godine promet na Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) je dostigao 99,2 mil. KM i bio je 1,7 puta veći od prometa u istom periodu prošle godine. U ovom periodu je putem javne ponude obveznica i trezorskih zapisa prikupljeno ukupno prikupljeno 84,4 mil. KM što je 14,1 puta više u odnosu na isti period u prošloj godini. Od ovoga iznosa 34,2 mil. KM je prikupljeno putem javne ponude obveznica a 50,2 mil. KM putem javne ponude obveznica. Ovaj iznos predstavlja 85,1% ostvarenog prometa na BLSE.

Grafikon 12: Promet na BLSE u milionima KM

U mjesecu decembru 2022. godine ukupan promet na SASE i BLSE je sa dostignutih 130 mil. KM bio 1,7 puta veći u odnosu na promet ostvaren u istom periodu prošle godine. Putem javne ponude obveznica i trezorskih zapisa za emitenta je prikupljeno 102,5 mil. KM što je 16,1 puta više u odnosu na isti period u prošloj godini.

U 2022. godini ukupan promet na SASE je uz stopu rasta od 19,5% dostigao 383,7 mil. KM dok je ukupan promet na BLSE dostigao 688,4 mil. KM i bio veći 1,8 puta u odnosu na ukupan promet u prošloj godini.

U 2022. godini ukupan promet na SASE i BLSE je dostigao 1.072,1 mil. KM i bio je veći 1,5 puta u odnosu na ukupan promet u prošloj godini. Ukupno je putem javne ponude obveznica i trezorskih zapisa za emitente prikupljeno 723,5 mil. KM. Od ovoga iznosa putem javne ponude obveznica i trezorskih zapisa na SASE je prikupljeno oko 198 mil. KM a na BLSE 525,5 mil. KM.

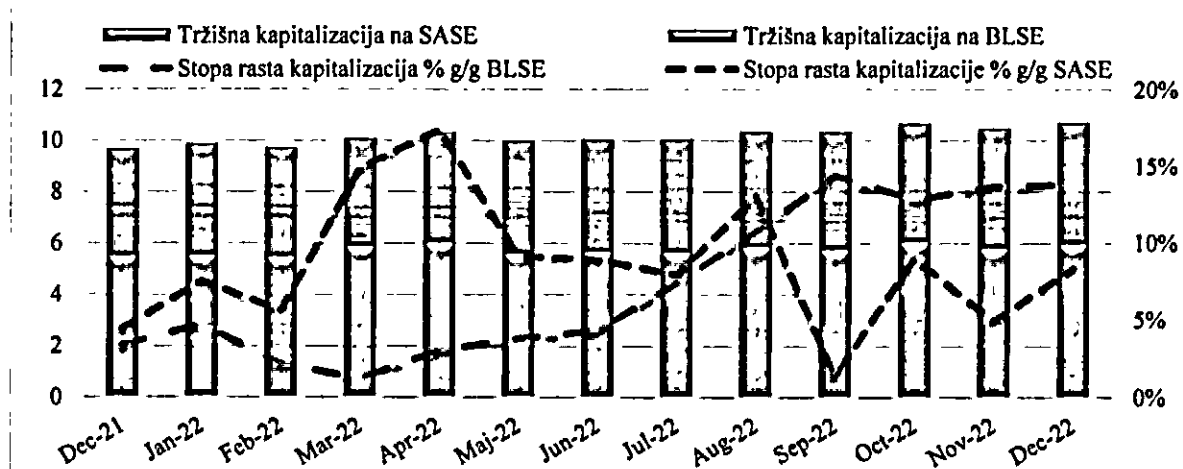
Tabela 10: Ukupan promet (u KM) u 2022. godini na SASE i BLSE

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
2020.	541.031.721,1	734.019.198,0	1.275.050.919,1
2021.	321.094.651,4	377.797.070,1	698.891.721,5
2022.	383.737.986,7	688.424.491,4	1.072.162.478,1

Izvor: SASE i BLSE

Na kraju mjeseca decembra 2022. godine kapitalizacija na SASE je dostigla 6 mlrd. KM uz stopu rasta od 8,3% g/g. Na kraju istog mjeseca kapitalizacija na BLSE je dostigla 4,7 mlrd. KM uz stopu rasta od 13,8% g/g. Ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) je dostigla 10,7 mlrd. KM uz stopu rasta od 10,6% g/g. Odnos veličine kapitalizacije na SASE prema BLSE u ovom mjesecu je bio 56% prema 44%.

Grafikon 13: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta u %

Izvor: SASE i BLSE

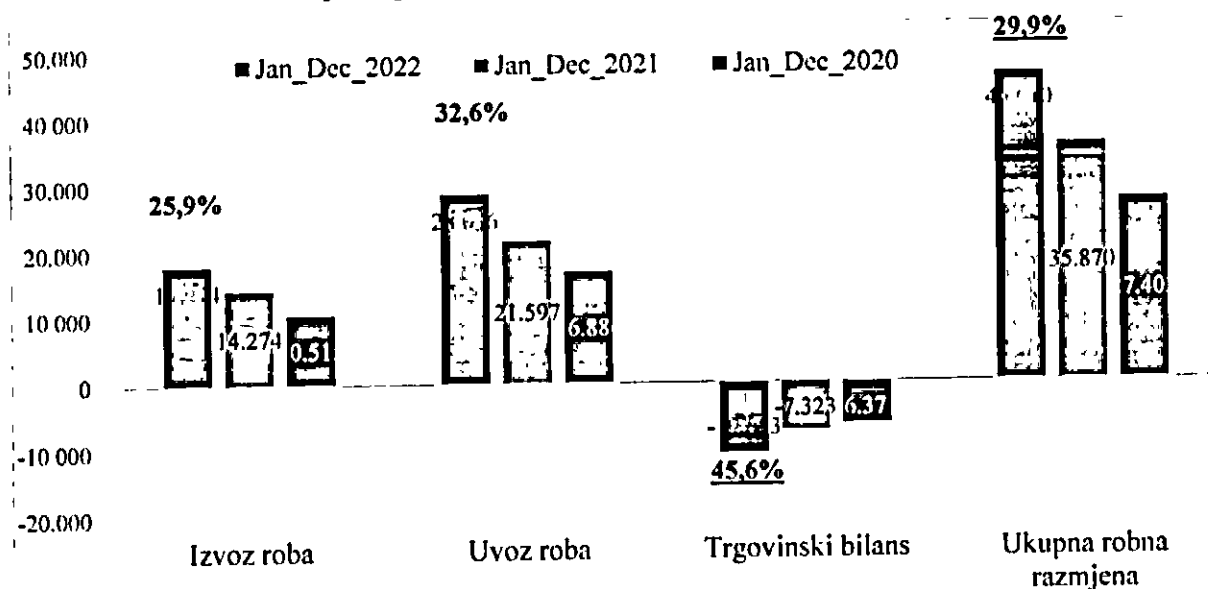
4. Vanjski sektor

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Trend rasta u vanjskotrgovinskoj robnoj razmjeni sa svijetom iz prethodne godine nastavljen je i u 2022. godini usljed snažnog rasta izvozne potražnje iz zemalja EU, povećanja domaće tražnje (rast potrošnje i investicija), kao i izrazito snažnog povećanja izvoznih i uvoznih cijena. Tako je vanjskotrgovinska robna razmjena u 2022. godine povećana za oko 1/3 odnosno 10,7 milijardi KM u poređenju sa prethodnom godinom. Prema podacima BHAS-a za 2022. godinu rast izvoza roba je iznosio 25,9% (3,7 milijardi KM) u odnosu na prethodnu godinu. S druge strane, godišnji rast robnog uvoza iznosio je 32,6% (7 milijardi KM) u odnosu na prethodnu

godinu. Ovakav trend kretanja izvoza i uvoza roba rezultirao je snažnim povećanjem vanjskotrgovinskog robnog deficita od skoro 47% (10,6 milijardi KM) u odnosu na isti period prethodne godine. Pregled kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom za 2022. godinu prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 14: Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini u 2022. godin/

Izvor: BHAS

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za 2022. godinu Bosna i Hercegovina je ostvarila izvoz roba u vrijednosti od skoro 18 milijardi KM, što predstavlja nominalno povećanje od skoro 26% u odnosu na isti period prethodne godine.²⁸ Posmatrano po kvartalima registrirane stope rasta su iznosile K1 39,9%, K2 39,9%, K3 23,5% i K4 6,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Na osnovu ovih stopa rasta se može zaključiti da je u posljednjih nekoliko mjeseci došlo do blagog usporavanja izvoza roba iz Bosne i Hercegovine u odnosu na početak godine. Prilikom interpretacije ovih prilično visokih stopa rasta izvoza na nivou ukupnog perioda, potrebno ima ti na umu cjenovni efekat koji je najvjerojatnije doveo do ovako visokih povećanja. Naime, podaci MMF ukazuju da je ukupni indeks svjetskih cijena uvećan za preko 50%, pri čemu su najveća povećanja zabilježena u okviru kategorija energenti i hrana. Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u 2022. godini posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija povećanja ostvarena u okviru izvoza baznih metala (aluminij) koji je višestruko uvećan, a doprinos rastu ukupnog robnog izvoza je iznosio skoro 4 p.p. Pored baznih metala, značajna povećanja izvoza su registrirana u okviru izvoza hemijskih proizvoda 51,1% 2,p.p,električne energije 30% uz doprinos rastu od 1,7 p.p, zatim gotovih metalnih proizvoda oko 35% 1,2 p.p, električne opreme, koksa namještaja i dr...

S druge strane, ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u 2022. godini posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od preko 13,2 milijardi KM što predstavlja povećanje od preko 27,2% u odnosu na prethodnu godinu. S druge strane, u istom periodu izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u zemlje CEFTA-e iznosio je preko 3,3 milijarde KM što predstavlja povećanje od skoro 37,3%. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine tokom 2022. godine posmatra po zemljama vidljivo je da su

²⁸ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za decembar 2022. godine-prethodni podaci“, 21.01.2023. godine.

najznačajnija povećanja zabilježena prilikom izvoza u Hrvatsku 43,6% (5,7 p.p), Srbiju skoro 37,2% (4,5 p.p), Njemačku 24,5% (3,7 p.p), Italiju 23,8% (2,7 p.p), Austriju 33,1% (3,0 p.p) i Sloveniju 16,6% (1,4 p.p).

S druge strane, pored povećanja robnog izvoza usljed jačanja domaće tražnje (potrošnja i investicije) u 2022. godini u Bosni i Hercegovini došlo je i do povećanja robnog uvoza. Tako je uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u 2022. godini prema podacima BHAS-a iznosio 28,6 milijarde KM što predstavlja nominalni rast od 32,6% u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrano po kvartalima registrirane stope uvoza roba su iznosile K1 43,1%, K42,0%, K3 31,2% i K4 18,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovom prilikom vrijedi također istaći da je tokom novembra i decembra došlo do blagog usporavanja uvoza roba u odnosu na prethodnu godinu, međutim trend usporavanja nije tako evidentan kao što je to u okviru izvoza roba iz Bosne i Hercegovine.

Posmatrano po proizvodima, najznačajnija povećanja uvoza roba su registrirana u okviru uvoza rafiniranih naftnih derivata, baznih metala, i kamenog uglja gdje je uvoz skoro udvostručen, dok je doprinos rastu ukupnog uvoza u okviru ovih kategorija iznosio 6,1 p.p, 3,1 p.p i 2,1 p.p respektivno odnosno više od 1/3 rasta ukupnog uvoza u 2022. godini. Pored ovih kategorija, značajan rast uvoza roba registriran je u okviru uvoza sirovog željeza i čelika od 43% (1,5 p.p), prehrambenih proizvoda 29% (0,9 p.p) i dr... Ako se uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u 2022. godini posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe uvezeno sa tržišta zemalja EU u vrijednosti od oko 16,3 milijarde KM što predstavlja povećanje od 28% u odnosu na prethodnu godinu. Uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio je preko 3,5 milijardi KM što predstavlja povećanje od skoro 27,3%. Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja istog zabilježena prilikom uvoza iz Italije 36,1% (4,4 p.p), Hrvatske za 48% (4,3 p.p), Srbije 26% (2,6 p.p), Kine 36,7% (2,9 p.p), zatim Indije koji je višestruko uvećan uz doprinos rastu od (2,7 p.p), Njemačke 16,9% (2,0 p.p), Turske 31,9% (1,9 p.p), Austrije 21,8% (0,8 p.p) i Slovenije 13,1% (0,6 p.p).²⁹

U Bosni i Hercegovini u 2022. godini registriran je vanjskotrgovinski robni deficit od skoro 10,7 milijardi KM, što predstavlja nominalno povećanje od 3,3 milijarde KM odnosno 45,6% u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrano po proizvodima najznačajnije kategorije koje su dovele do povećanja vanjskorgovinskog deficita u 2022. godini su naftni derivati, farmaceutski preparati, motorna vozila, farmaceutski i prehrambeni proizvodi. S druge strane, Bosna i Hercegovina je nastavila da bilježi suficit u okviru kategorija kao što su električna energija, namještaj, određeni metalni proizvodi, obuća i dr.

Ukupna pokrivenost uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini u 2022. godini iznosila je 62,8%, što je nešto slabije u odnosu na prethodnu godinu kada je pokrivenost iznosila 66,1%. Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima, pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama EU iznosila je 81,2%, dok je pokrivenost za zemljama CEFTA-e iznosila 93,6%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u 2022. godini po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod:

²⁹ Kada je u pitanju bh. uvoz roba u 2022. godini vrijedi istaći da je tokom godine primjetan trend rasta uvoza roba iz Indije, pa je tako ovaj rast uvoza roba iz Indije imao pozitivan doprinos rastu ukupnog uvoza roba od skoro 3 p.p. U okviru uvoza iz Indije najznačajniji udio ima uvoz sirovog aluminijuma.

Tabela 11: Vanjskotrgovinska robna razmjena u 2022. godini po HS klasifikaciji

Izvor i vrsta dobara klasifikovana prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Pokrivenost iznosa iznosa
	Jan_Dec_2021	Jan_Dec_2022	2022/2021 promjena %		Jan_Dec_2021	Jan_Dec_2022	2022/2021 promjena %		Jan_Dec_2021	Jan_Dec_2022	2022/2021 promjena %		
	u ml KM	u ml KM	%	pp	u ml KM	u ml KM	%	pp	u ml KM	u ml KM	%	pp	
UKUPNO	14274	17974	25,9	25,9	21597	28636	32,6	32,6	-7323	-10662	45,6	45,6	62,8%
1 ZVUJINE I PROIZVODI KRUZ UDI BIJNOG	158	201	27,2	0,3	627	803	28,1	0,31	-469	-602	28,4	1,82	25,0%
2 PORIJEKLA MASHI I UJLA	281	241	-14,2	-0,28	829	1108	33,7	1,29	-548	-867	58,2	4,36	21,3%
3 ŽIVOTINSKOG POKHAKA M BEVNE	89	155	73,9	0,46	165	237	43,6	0,33	-76	-82	8,2	0,08	65,3%
4 PRERADEVINE KRUZ UDI	385	466	21,0	0,57	1788	2243	25,4	2,11	-1403	-1777	26,7	5,11	20,8%
5 MINERALNOG KRUZ UDI HEHEMSKE	1412	2020	43,1	4,26	2716	4933	81,6	10,27	-1304	-2913	123,4	21,97	40,9%
6 INDUSTRIJE IJ PLASTIČNE MASE,	981	1329	35,5	2,44	1916	2263	18,1	1,61	-935	-934	-0,1	-0,01	58,7%
7 GUMA I KAUČUK	661	824	24,7	1,14	1622	1917	18,2	1,37	-961	-1093	13,7	1,80	43,0%
8 KOVA I KERZO	109	123	12,6	0,10	307	352	14,7	0,21	-198	-229	15,8	0,43	34,9%
9 DRVU I KRUZ UDI UO DRVETA	976	1181	21,0	1,44	382	511	33,8	0,60	594	670	12,8	-1,04	231,1%
10 ČELIČNA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI TEKSTILI I TEKSTILNI	392	521	32,9	0,90	480	642	33,8	0,75	-88	-121	37,5	0,45	81,2%
11 PROIZVODI UBUČA, SENKI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI KRUZ UDI UO	663	790	19,2	0,89	1359	1617	19,0	1,19	-696	-827	18,8	1,79	48,9%
12 KAMENA, GIPSA, BISKRI, PLEHENTII	735	889	21,0	1,08	334	431	29,0	0,45	401	458	14,2	-0,78	206,3%
13 METALI I NJIHOVI BAZI METALI	162	228	40,7	0,46	432	560	29,6	0,59	-270	-332	23,0	0,85	40,7%
14 PROIZVODI ODBAZNIH MASHNE, AFANIL,	50	50	0,0	0,00	51	67	31,4	0,07	-1	-17	1600,0	0,22	74,6%
15 MEHANIČKI I TRANSPORTNA	3095	4079	31,8	6,89	3314	4638	40,0	6,13	-219	-559	155,3	4,64	87,9%
16 SREDSTVA I NJIHOVI SAIUŠI, MEKNA,	2042	2484	21,6	3,10	2974	3716	24,9	3,44	-932	-1232	32,2	4,10	66,8%
17 MUŽIČKI UKLJELI MOUNILMA,	393	517	31,6	0,87	1419	1566	10,4	0,68	-1026	-1049	2,2	0,31	33,0%
18 NJIHOVI DJELOVI I	54	79	46,3	0,18	315	366	16,2	0,24	-261	-287	10,0	0,36	21,6%
19 RAZNI PROIZVODI	235	253	7,7	0,13	14	28	100,0	0,06	221	225	1,8	-0,05	903,6%
20 ČIJEJINILNA UJELA, KOLEACIONARSKI	1392	1534	10,2	0,99	0	616	*****	2,85	1392	918	-34,1	6,47	64,7%
21 NERAZRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

5. Strana direktna ulaganja

U vrijeme pisanja informacije nisu bili dostupni podaci o stranim direktnim ulaganjima za mjesec oktobar, novembar i decembar 2022. godine.

U prva tri kvartala 2022. godine ukupna SDU u Bosni i Hercegovini su sa dostignutih 829,1 mil.KM (neto finansijska pasiva) bila manja za 46,8% g/g³⁰. Neto finansijska aktiva je sa dostignutih 23,7 mil. KM bila je manja 5,4 puta u odnosu na isti period u prošloj godini. Ukupne reinvestirane zarade su bile manje za 19,1% g/g sa dostignutih 633,5 mil. KM i time ostvarile učešće u ukupnim SDU od 76,4%³¹.

Tabela 12: Strana direktna ulaganja po kvartalima i ukupno u milionima KM

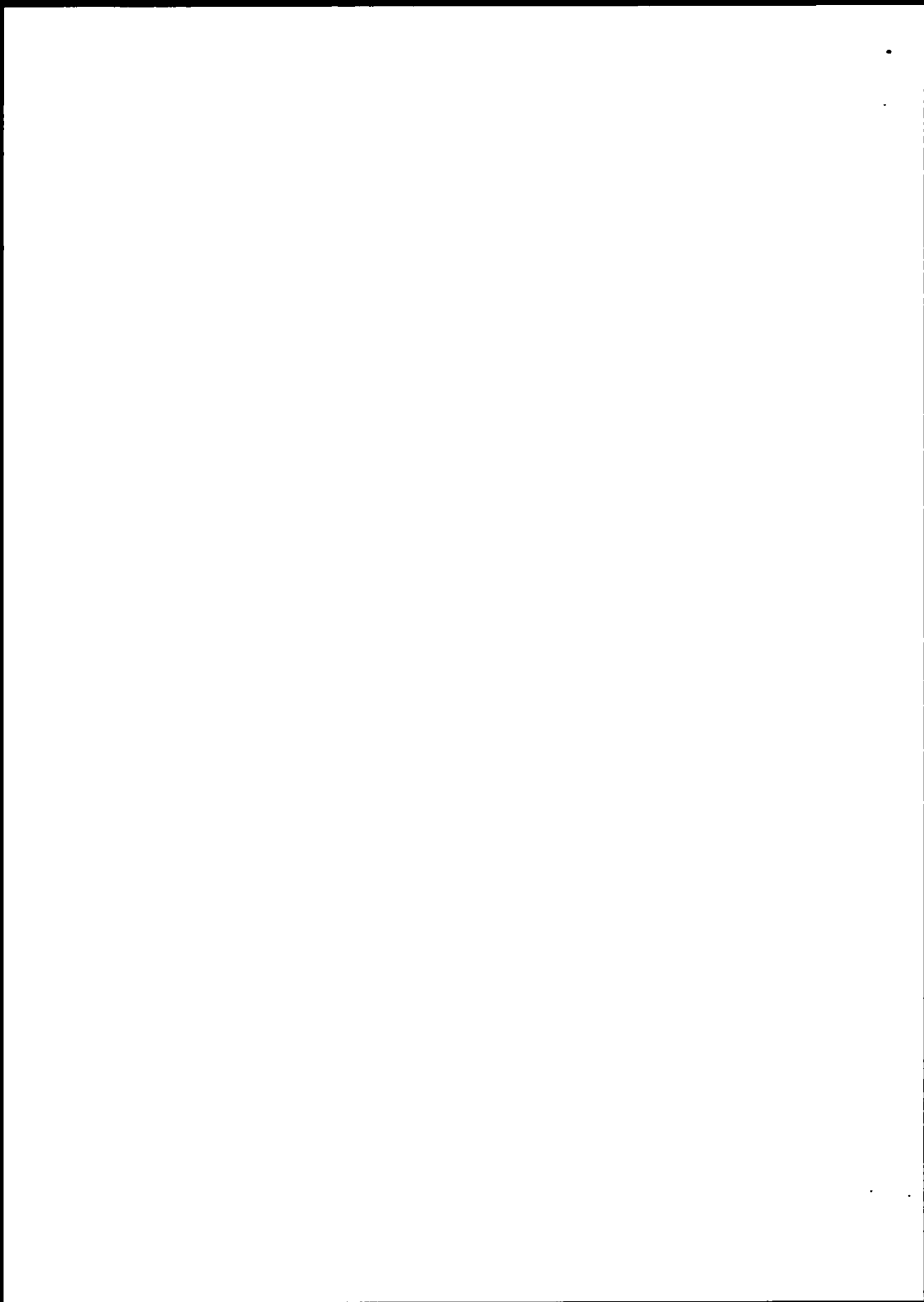
Godina	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2018.	321,4	189,8	306,2	175,1	992,4
2019.	275,4	433,3	69,6	-0,9	777,3
2020.	258,4	221,5	177,0	93,7	750,6
2021.	404,9	477,6	334,6	-183,1	1.034,0
2022.	237,7	323,6	267,9		

Izvor: CBBiH

Kreditna agencija Moody's Investors Service je u julu 2022. godine potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“ dok je u februaru 2022. agencija Standard & Poor's Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“

³⁰ BPM6_for_users_Q1_2019_Q3_2022_detailed.

³¹ Učešće manje za 14,4 procentna poena u odnosu na učešće u prošloj 2021. godini.

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), člana 54. stava (1) tačke b) i člana 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na _____. sjednici, održanoj _____ godine, donijelo

ZAKLJUČAK

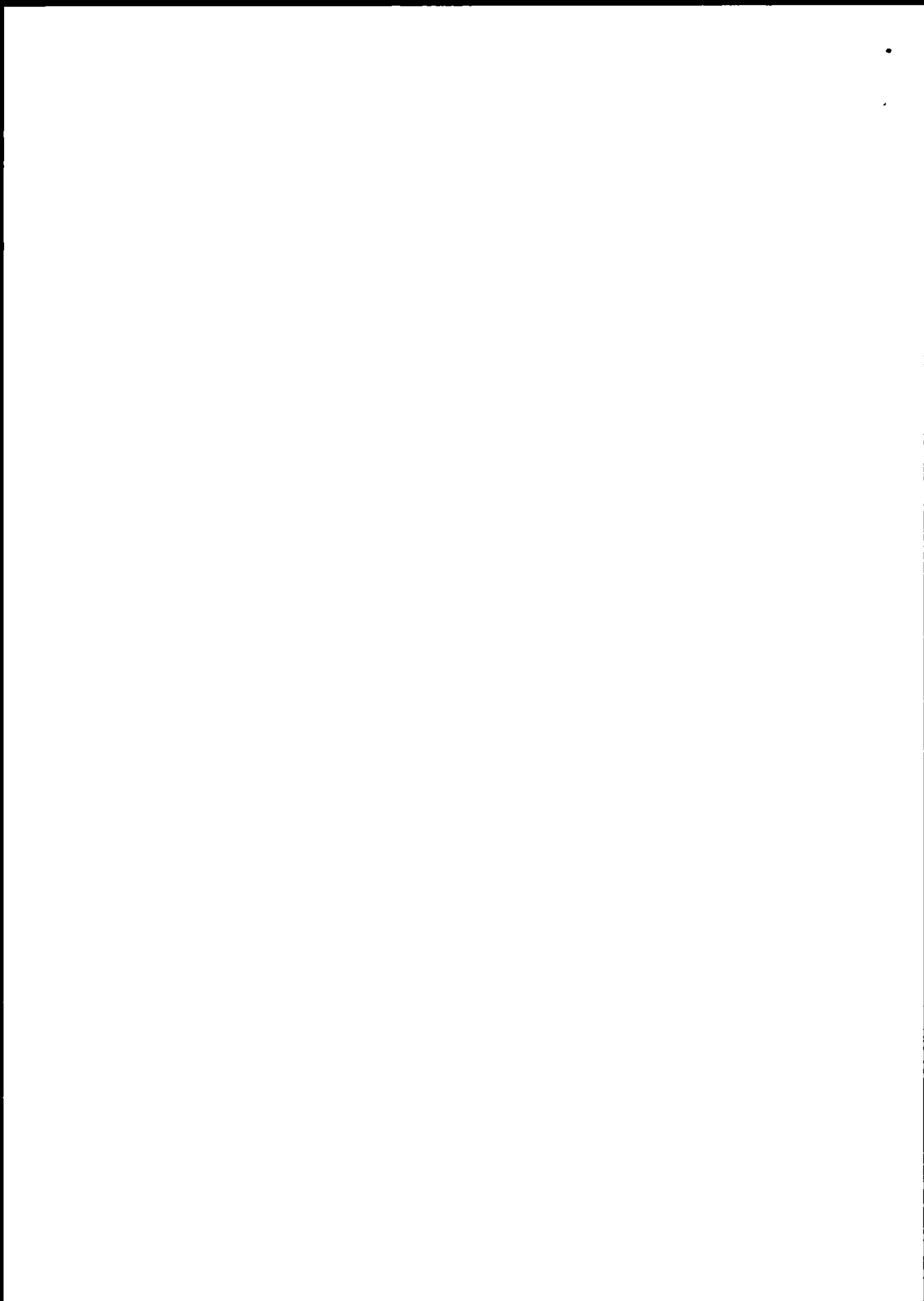
1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je *Informaciju o kretanju makroekonomskih pokazatelja za januar/siječanj – decembar/prosinac 2022. godine.*

broj: _____ od _____ godine.

Broj: _____, _____ godina
Sarajevo

M. P.

Predsjedavajuća
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Borjana Krišto

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), članka 54. stavka (1) točke b) i članka 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na _____. sjednici, održanoj _____ godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

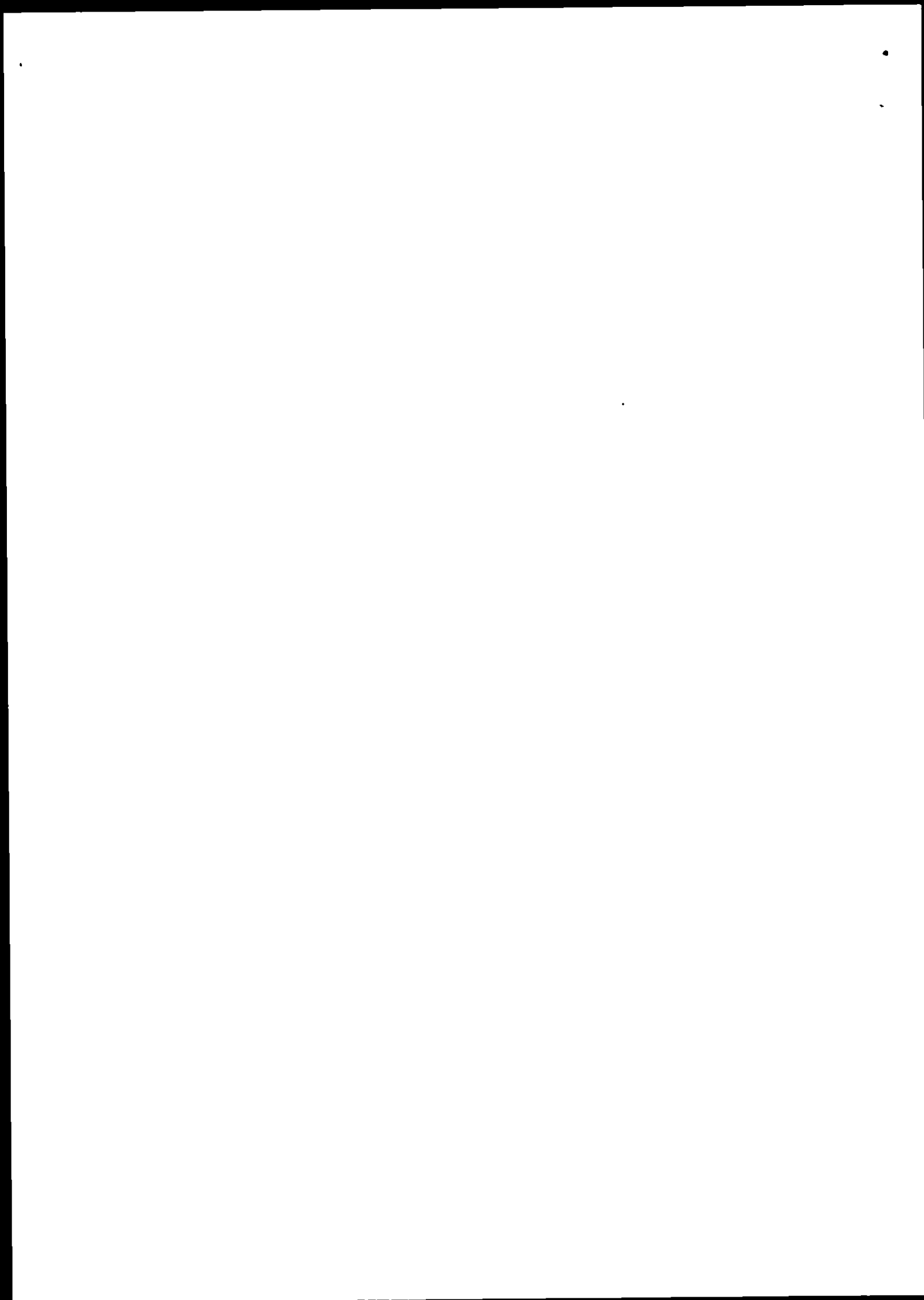
1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je *Informaciju o kretanju makroekonomskih pokazatelja za januar/siječanj – decembar/prosinac 2022. godine.*

broj: _____ od _____ godine.

Broj: _____, _____ godina
Sarajevo

M. P.

Predsjedateljica
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Borjana Krišto

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 и 24/08), члана 54. става (1) тачке б) и члана 56. Пословника о раду Савјета министара Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 22/03) Савјет министара Босне и Херцеговине на _____ сједници, одржаној _____ године, донио је

ЗАКЉУЧАК

1. Савјет министара Босне и Херцеговине усвојио је *Информацију о кретању макроекономских показатеља за јануар/сијечањ – децембар/просинац 2022. године.*
број: _____ од _____ године.

Број: _____, _____ година
Сарајево

М. П.

Председавајућа
Савјета министара Босне и Херцеговине
Борјана Кришто

